

نگاهی تحلیلی به نظام فنی اجرایی کشور

دکتر مهدی روانشادنیا

عضو هیات علمی دانشگاه

www.irancem.com

www.ravanshadnia.ir

فهرست مطالب

۲

- توسعه و توسعه پایدار
- رابطه توسعه و زیرساخت ها
- نظام های حاکم بر توسعه زیرساخت های کشور
- نظام فنی اجرایی طرح های عمرانی کشور
- پیدایش طرح ها و چالش های آن
- نمونه تحلیل وضعیت طرح های تملک دارایی سرمایه ای در بودجه
- آسیب شناسی نظام پیدایش طرح در کشور و ارائه پیشنهاد
- تعریف ساختارهای پدیدآوری
- تعیین عوامل اجرای طرح
- اجرای طرح و اعمال قراردادها
- نظام بهره برداری طرح ها
- نظام ارزشیابی طرح های عمرانی و عوامل اجرای آن
- شکل گیری پارادایم ها

مقدمه

۳

✓ قدرت اقتصادی هر کشور بازتاب توانایی زیرساختاری آن کشور می باشد.

✓ لزوم تعریف طرح های جدید کارآمد و تسریع در اجرای طرح های اولویت دار

✓ اختصاص ۲۷ درصد بودجه عمومی کشور به طرح های عمرانی

✓ انبوه مشکلات موجود در فرایند شکل گیری، اجرا و بهره برداری طرح ها

توسعه و توسعه پایدار

توسعه چیست؟ شاخص های ارزیابی آن چیست؟

- "افزایش در ظرفیت تولیدی یک جامعه" یکی از رایج‌ترین جنبه‌های فرآیند توسعه اقتصادی و وجوه مشترک این مفهوم است که بوسیله بسیاری از اقتصاددانان مورد تأکید قرار گرفته است. دومین وجه مشترک مفهوم توسعه، طولانی و مستمر بودن مدت فرآیند آنست. به عنوان نمونه، کوزنتس (Kuznets) معتقد است که: "رشد اقتصادی عبارت است از افزایش بلندمدت ظرفیت‌های تولید برای کالاهای (از حیث تنوع) در حال افزایش که این افزایش ظرفیت خود متأثر از پیشرفت‌های تکنولوژیک و تعدیل‌های نهادی و ایدئولوژیک لازم برای این تکنولوژیها می باشد".
- پاول استریتین (Streeten) نیز معتقد بود که "توسعه هم به عنوان یک هدف و هم به عنوان یک فرآیند شامل تحول اساسی هم در دیدگاه نسبت به زندگی و کار و هم در نهادهای اجتماعی، فرهنگی و سیاسی می باشد".
- سیرز: سئوالی که باید درباره فرایند توسعه یک کشور پرسید آن است که: **چه اتفاقی برای فقر افتاده است؟ چه اتفاقی برای بیکاری افتاده است؟ چه اتفاقی برای نابرابری افتاده است؟**
- آثار توسعه در حوزه اجتماعی: ایجاد زمینه رشد فضائل معنوی و اخلاقی و حذف رذایل اخلاقی
- حوزه‌های توسعه (اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی، سیاسی، نظامی) www.irancem.com - دکتر مهدی روانشادینیا -

رشد فراگیر

- منجر به رشد درآمدی پایدار شود.
- تحقق برابری و کارآیی بیشتر در استفاده از منابع طبیعی و بروز تخریب و ضایعات کمتر را هدایت نماید.
- منجر به اشتغال بهره ور و ایجاد ارزش افزوده شود.
- بیشتر به نفع افراد فقیر و محروم باشد.
- سبب بدتر شدن عمومی نابرابری درآمدی نشود.
- سبب بهبود و ارتقای دسترسی محلی به خدمات اجتماعی پایه به منظور حداکثر کردن فرصت ها برای افراد فقیر و محروم (از طریق سرمایه گذاری در کالا های عمومی و سازوکار های مسئولیت های اجتماعی) شود.

شاخص های توسعه اقتصادی

- درآمد سرانه-PGNP
- شاخص برابری قدرت خرید-Purchasing Power of Parity
- شاخص درآمد پایدار-Sustainable Income Index
- شاخص توسعه انسانی-Human Development Index-امید به زندگی، دسترسی به آموزش و...
- شاخص های ترکیبی توسعه (مثل شاخص گراناهاان بر مبنای ۱۸ زیر شاخص)

ویژگیهای کشورهای توسعه یافته – علی قنبری

- درآمد سرانه بالا
- فعال بودن بخش خصوصی
- صادر کننده خدمات و سرمایه
- سطح بسیار بالای آموزش
- رشد جمعیت پایین
- توجه بیشتر به صنعت و خدمات در اقتصاد
- ضریب جینی پایین
- حجم تجارت خارجی بالا
- داشتن فناوری و علم روز

واژه شناسی توسعه و توسعه نیافتگی

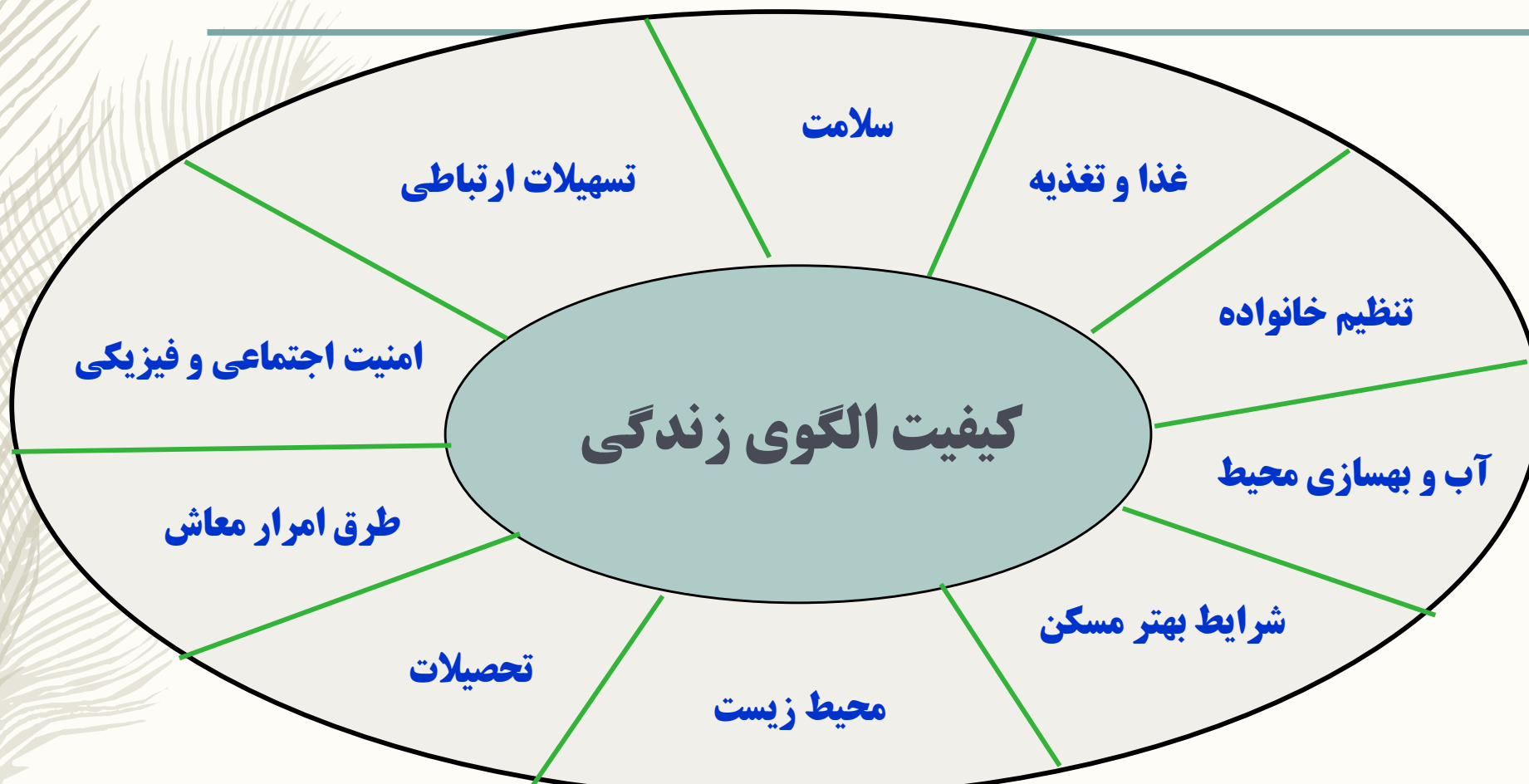
خطاب به کشورهایی که در گروه پیشرفته‌ها نمی‌باشند واژه‌های متعددی در ادبیات توسعه موجود است که عبارتند از:

Underdeveloped Countries	کشورهای عقب مانده یا کم توسعه
Third World Countries	کشورهای جهان سوم
The South	کشورهای جنوب
Backward Countries	کشورهای عقب مانده
Undeveloped Countries	کشورهای توسعه نیافته
Least Developed Countries (LDC)	فقر ترین کشورها
Less Developed Countries (DC)	کشورهای در حال توسعه
Uneven Development	توسعه ناهموار

اما سازمان ملل بکارگیری این واژه ها در مورد کشورهای توسعه نیافته را توهین آمیز خواند و پیشنهاد کرد برای این کشورها از واژه کشورهای در حال توسعه (Developing Countries) استفاده نمایند.

کیفیت الگوی زندگی

کیفیت زندگی کانون توسعه اجتماعی و انسانی است و عوامل تعیین کننده آن وابسته بهم هستند

توسعه پایدار

از جمله واژه های مهم دیگری که از دهه ۷۰ وارد ادبیات توسعه شده و حجم قابل توجهی از آن را به خود اختصاص داده توسعه پایدار (Sustainable Development) است. بعد از رشد سریع کشورهای پیشرفته کنونی بخصوص بعد از جنگ جهانی دوم، جهان با دو مشکل پیش بینی نشده مواجه شد:

۱- گسترش فقر و نابرابری

۲- تخریب وسیع محیط زیست.

از آن تاریخ تا کنون تعاریف توسعه با محوریت رفع این دو عارضه مورد تجدید نظر قرار گرفتند.

مطالعات مربوط به فقر در حوزه اقتصاد باقی ماند و انبوهی از این تحقیقات تاکنون در مراکز علمی و دانشگاهی ایجاد شده است و هم اکنون نیز با شدت ادامه دارد. اما مطالعات مربوط به محیط زیست به شاخه های علمی دیگر سپرده شد.

تعریف توسعه پایدار

منظور از توسعه پایدار تلاش برای توازن بین رشد اقتصادی و حفظ محیط است. اگر چه تعاریف متعددی از این اصطلاح ارائه شده است ولی بهترین تعریف عبارتست از: "تأمین نیازهای نسل کنونی بدون لطمه زدن به منافع نسلهای آینده" (Commission on Environment and Development, 1987, World) (pp. 4&8)

طبق این تعریف، کیفیت زندگی آینده و بطور کلی کیفیت زندگی به کیفیت محیط زیست بستگی تام دارد. بنابراین، توسعه دانه‌ها توصیه می کنند که کلیه برنامه ریزان توسعه حتماً باید در طرحهای خود توسعه را با حفظ محیط زیست در نظر بگیرند. از آنجا که یکی از دلایل تخریب محیط زیست پاسخ جوامع به مصرف فزاینده جمعیت رو به تزاید خود می باشد بحث توسعه پایدار یک مسئله کلیدی در مطالعات توسعه بوده و بنا براین برنامه ریزان باید بطور جدی و سریع در مورد الگوی تولید و مصرف جهانی تجدید نظر کنند (Todaro).

– بر اساس نتایج اجلاس ریو (۱۹۹۲)، اهداف مهمی را که از طریق مفهوم توسعه پایدار می توان دنبال نمود عبارتند از:

– تجدید حیات رشد اقتصادی، تغییر کیفیت رشد اقتصادی، برآورده ساختن نیازهای ضروری نظیر شغل، انرژی، آب و اقدامات بهداشتی، اطمینان یافتن از یک سطح پایداری از جمعیت، محافظت از منابع طبیعی و ارتقاء منابع، جهت گیری مجدد دانش فنی و روابط اقتصادی بین المللی، اقدام درجهت هرچه مشارکتی تر کردن توسعه

عوامل ضروری برای توسعه پایدار

- تقاضا و احساس مالکیت در درون جامعه
- برنامه ریزی عملی مبتنی بر نیازها
- تمرکز زدائی و انتقال مسئولیتها و منابع
- ظرفیت سازی در سطح محلی و ارتقاء مهارت‌های فنی
- تعهد سیاسی و حمایت اداری
- عوامل فرهنگی اجتماعی و محیطی هدایتی
- استفاده از تکنولوژیهای مناسب و سازگار در سطح محلی
- مدیریت مالی شفاف و کارا
- پایش موثر و ارزشیابی دوره ای

تفاوت های اساسی پارادایم رشد و توسعه پایدار

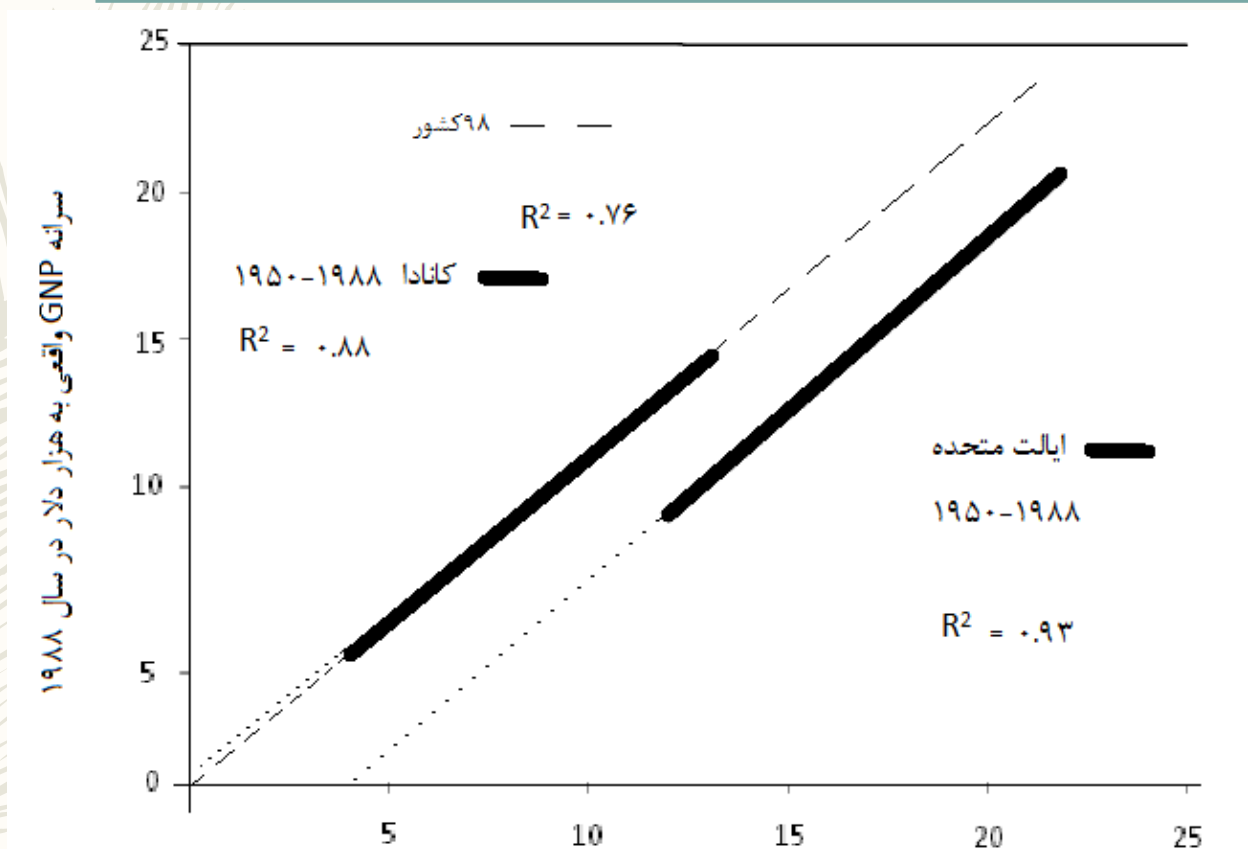
پارادایم رشد	پارادایم توسعه پایدار
حصول رشد اقتصادی به هر قیمت	تلاش برای توسعه همه جانبه در همه ابعاد
توسعه پدیده ای اقتصادی است و دولت ها تعریف کننده آن میباشد	توسعه پدیده چند بعدی است که مردم تعریف کننده آن میباشد .
ایجاد سازمان های بزرگ و نیرومند برای توسعه با محور بودن دولت	برنامه ریزی نهادی با مراکز متعدد، سازمانهای مردمی ، چارچوبهای نظارتی
اندیشه محوری فرایند توسعه : برنامه ریزی	اندیشه محوری فرایند توسعه : ارزیابی
نقش دولت : تولیدکننده اصلی، تهیه کننده و نظارت کننده اصلی	نقش دولت : ایجاد چارچوب های قانونی، تواناسازی ، محول کننده قدرت ، مشوق همکاری ها ، فعالیتهای مردم و نهادهای مردمی
هدف حداکثرسازی سود و کارایی اقتصادی است.	هدف پیشرفت انسانی پایدار است.
پایه اصلی فلسفی فردگرایی است.	پایه اصلی فلسفی مسؤولیت جمعی است.
انتخاب تکنولوژی بدون توجه به محیط زیست و در جهت افزایش کارایی صورت می گیرد.	انتخاب تکنولوژی با توجه به پایداری بوم شناختی صورت می گیرد.
شاخص موفقیت سودآوری و رشد است	شاخص موفقیت پایداری است
به منابع طبیعی به عنوان یک عامل تولید نگاه میشود.	منابع طبیعی بستر حیات و توسعه است.

رابطه توسعه و زیرساخت ها

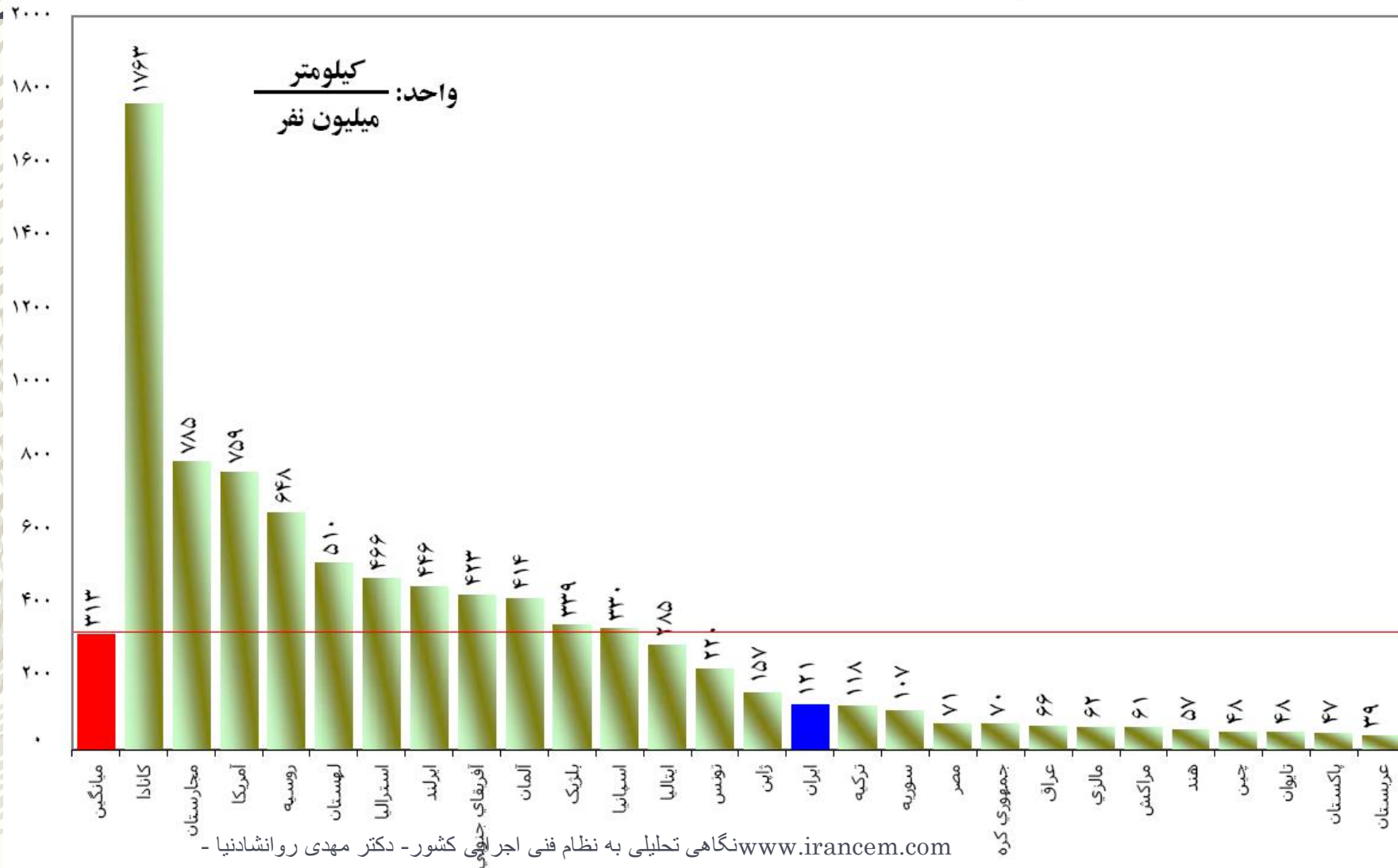
طبقه بندی زیرساخت ها

- خطوط حمل و نقل
- ارتباطات
- ساختمان ها
- زیرساخت های مدیریت زائدات
- نیرو و تولید انرژی
- تأمین منابع آب و سیستم های فاضلاب
- شبکه های توزیع آب
- ابر پروژه های اجتماعی (آموزشی، تفریحی و ...)

همبستگی سرانه در آمد ناخالص ملی واقعی و تأخیر زمانی در تراکم جاده‌های آسفالت شده

طول خطوط ریلی به جمعیت (کیلومتر به میلیون نفر)

نظام های حاکم بر توسعه زیر ساخت های کشور

نظام حاکم بر ساخت و ساز کشور

- نظام فنی اجرایی طرح های عمرانی کشور
- نظام مهندسی و کنترل ساختمان
- نظام فنی اجرایی پروژه های نفت و گاز
- نظام فنی اجرایی پروژه های شهرداری ها
- ساخت و ساز خارج از نظامات مرسوم

چالش های عمومی نظام های فنی اجرایی کشور

- عدم یکپارچگی این نظام ها (تعدد، تنوع و بعضا تعارض در رویه ها، استانداردها و...)
- عدم تطبیق بسیاری از بخش ها با عرف ها و مقررات بین المللی (مثلا در شرایط عمومی پیمان، آیین نامه های تشخیص صلاحیت، ضوابط و...)
- مشکلاتی در تطبیق اسناد بالادستی و ضوابط و مقررات اجرایی
- تعدد و تعارض نهادهای درگیر
- بهره وری پایین و ناکارآمدی بخش هایی از این نظام ها
- مشخص نبودن شاخص توسعه ای مورد نظر (به ویژه توسعه پایدار) و رابطه برنامه ها و طرح ها با این شاخص ها

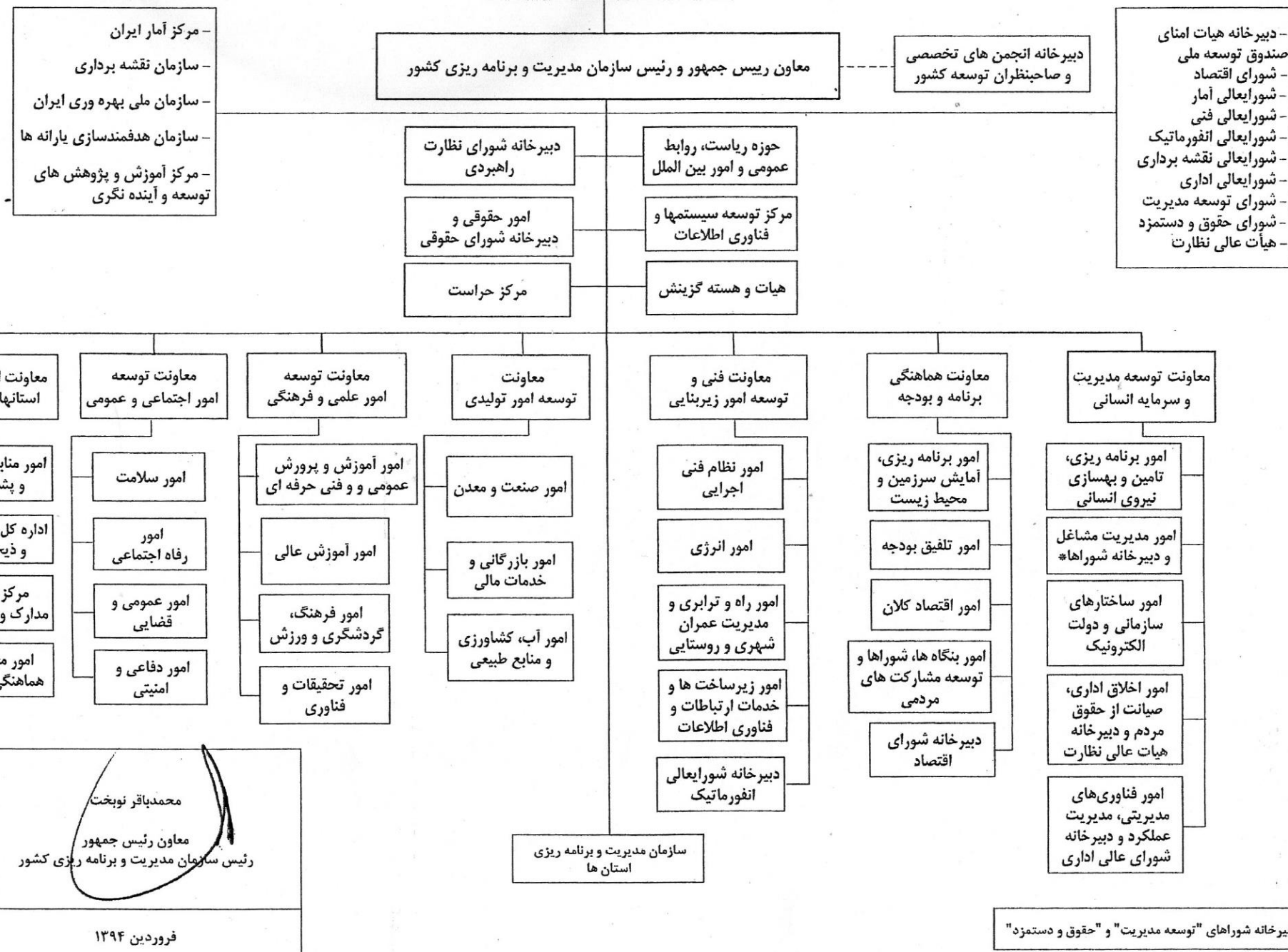
نظام فنی اجرایی طرح های عمرانی کشور

مهم‌ترین وقایع نظام فنی و اجرایی طرح های عمرانی – قبل از انقلاب اسلامی

- ☐ جدا کردن حساب عواید و مخارج دولت در زمان سلجوقیان
- ☐ دسته‌بندی انواع مالیاتها و واگذاری وظایف عمرانی به حکومت مرکزی در زمان صفویان
- ☐ پیش‌بینی عایدات و مخارج مملکت به وضوح و برای مصارف معین به صورت سیاهه‌نویسی در قالب یک کتابچه
- ☐ عوض شدن ساختار حکومت از حکومت ایلی به غیر ایلی
- ☐ تشکیل کمیسیون اقتصادات در سال ۱۳۰۳
- ☐ تشکیل شورای عالی اقتصاد در سال ۱۳۲۳
- ☐ تشکیل هیات عالی برنامه در سال ۱۳۲۵
- ☐ تهیه طرح لایحه برنامه ۷ ساله اقتصادی و تقدیم آن به مجلس شورای ملی در سال ۱۳۲۷
- ☐ تشکیل اداره دفتر کل برنامه در سال ۱۳۲۷
- ☐ تهیه برنامه عمرانی اول و تأیید آن توسط کمیسیون برنامه مجلس شورای ملی در سال ۱۳۳۱
- ☐ خارج شدن سازمان برنامه از حالت اجرایی و محول نمودن اجرای طرح های عمرانی به دستگاهها و وزارتخانه‌های مربوطه در سال ۱۳۴۱
- ☐ تصویب قانون برنامه و بودجه در سال ۱۳۵۱ و تغییر نام سازمان برنامه به سازمان برنامه و بودجه در سال ۱۳۵۱
- ☐ تشکیل شورای اقتصاد در سال ۱۳۵۲

مهم‌ترین وقایع نظام فنی و اجرایی طرح های عمرانی – پس از انقلاب اسلامی

- توقف برنامه ششم مربوط به سالها ۱۳۵۷ تا ۱۳۶۱ با پیروزی انقلاب اسلامی
- تغییر سازمان برنامه بودجه به وزارت برنامه و بودجه ۱۳۶۴
- تهیه نخستین نظام فنی و اجرایی در سال ۱۳۶۷
- تهیه برنامه اول توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۶۷
- تدوین نظام فنی اجرایی کشور ۱۳۷۵
- شکل گیری سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور از ادغام سازمان برنامه و بودجه و سازمان امور اداری و استخدامی کشور
- تصویب سند چشم‌انداز بیست ساله در سال ۱۳۸۳
- تغییر ساختار سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی در سال ۱۳۸۵ و تبدیل به معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور و معاونت توسعه سرمایه انسانی
- ویرایش سوم نظام فنی اجرایی کشور ۱۳۸۵
- شکل گیری مجدد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، ۱۳۹۳

نکاتی برای احیای سازمان مدیریت و برنامه ریزی ۲۷

- (۱) رعایت اندازه، چابکی و بهره‌وری سازمان در ساختار جدید
- (۲) تفکیک بخش‌های برنامه‌ریزی از بخش‌های عملیاتی
- (۳) جدا شدن سازمان‌های مدیریت استان‌ها از استانداری‌ها
- (۴) ایجاد اقتدار تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری برای سازمان
- (۵) واگذاری امور اجرایی سازمان به انجمن‌های صنفی و تخصصی
- (۶) تلفیق تشکیلات معاونت‌های برنامه‌ریزی و نظارت و معاونت توسعه سرمایه انسانی
- (۷) تشکیل معاونت کنترل و نظارت راهبردی و عملیاتی
- (۸) تفکیک شرح وظایف اقتصادی سازمان در برابر وزارت اقتصاد و بانک مرکزی

- (۹) تنوع بخشی به منابع درآمدی طرح‌های ملی و مشارکت بخش‌های غیر دولتی
- (۱۰) توجه به توسعه پایدار
- (۱۱) پوشش کل طرح‌ها و پروژه‌های ملی و استانی کشور
- (۱۲) تغییر ساختاری با نگاه به تمرکز زدایی، تفویض اختیارات و ایجاد فرصت‌های برابر
- (۱۳) توجه به مهم‌ترین سند بالادستی کشور یعنی سند چشم‌انداز ۲۰ ساله
- (۱۴) توجه به ارتقا بهره‌وری
- (۱۵) توجه به اقتصاد بدون اتکا به درآمدهای نفت

نظام فنی اجرایی کشور

- هیئت وزیران در جلسه مورخ ۲۰/۱/۱۳۸۵ بنا به پیشنهاد شماره ۷۲۲۹۳/۱۰۱ مورخ ۲۶/۴/۱۳۸۴ سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و به استناد ماده (۳۱) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (مصوب ۱۳۸۳) و اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، برای سومین بار، نظام فنی و اجرایی کشور را تصویب کرد.
- هدف نظام فنی و اجرایی کشور، **استقرار نظامی یکپارچه، برای پدیدآوری طرح ها و پروژه های سرمایه گذاری، در چارچوب اسناد برنامه های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران با در نظر گرفتن افزایش کارآمدی و اثربخشی طرح ها و پروژه های سرمایه گذاری با رویکردی نتیجه گرا، با قابلیت پیگیری و ارزیابی و مبتنی بر نظام مدیریت کیفیت، متناسب با شرایط اقتصادی، اجتماعی، اقلیمی و زیست محیطی کشور است.**
- **نظام فنی و اجرایی:** عبارت است از مجموعه اصول، روش ها، مقررات، ضوابط فنی، حقوقی و مالی حاکم بر تهیه، اجرا و ارزشیابی طرح های عمرانی کشور، چگونگی انتخاب و بکارگیری عوامل دست اندر کار مربوط به آن و نیز تبیین مشخصات عوامل یاد شده و نحوه ارتباط بین آن ها (مجموعه اصول، فرآیندها و اسناد مربوط به مدیریت، پدیدآوری و بهره برداری طرح ها و پروژه های سرمایه گذاری است).
- دامنه کاربرد این نظام، طرح ها و پروژه های سرمایه گذاری تمامی دستگاه های اجرایی موضوع ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (مصوب ۱۳۸۳) و طرح ها و پروژه های سرمایه گذاری مشارکتی آنان با بخش خصوصی است.

اصول نظام فنی و اجرایی کشور

- اتخاذ رویکرد فرآیندی در سامانه های نظام.
- مد نظر قراردادن بیش ترین فایده ملی در تهیه اسناد.
- استفاده از استاندارد های معتبر و شناخته شده ملی و بین المللی و روش ها و تجربیات جهانی در تهیه اسناد مدیریت، پدیدآوری و بهره برداری طرح ها و پروژه های سرمایه گذاری.
- شناخت و اولویت بندی اسناد مورد نیاز سامانه های نظام، در برنامه ریزی برای تهیه آن ها.
- سازگاری با مفاد برنامه های توسعه ای کشور و سایر قوانین و مقررات مربوط در تهیه اسناد.
- ارتقاء و استفاده از حداکثر توان فنی و مهندسی کشور.
- پاسخگو بودن عوامل ذی نفع نسبت به تعهدات و مسئولیت های خود در پدیدآوری طرح ها و پروژه های سرمایه گذاری و قرارداد های مربوط.
- استقرار سامانه تضمین انجام به موقع تعهدات مالی در دستگاه های اجرایی و تأمین کنندگان منابع مالی.
- حمایت از ابتکارات، خلاقیت ها و نوآوری ها در پدیدآوری طرح ها و پروژه های سرمایه گذاری.
- احراز صلاحیت مجریان طرح ها و پروژه های سرمایه گذاری.
- احراز صلاحیت تأمین کنندگان خدمات و کالا و ایجاد بستر رقابت شفاف در ارجاع کارهای پدیدآوری طرح ها و پروژه های سرمایه گذاری.
- انتخاب فناوری مناسب در پدیدآوری طرح ها و پروژه های سرمایه گذاری و زمینه سازی برای بومی کردن آن ها.

اصول نظام فنی و اجرایی کشور-ادامه

- استقرار و نهادینه ساختن نظام مدیریت کیفیت، در سازمان های عوامل ذینفع.
- لزوم استقرار از مصالح و فرآورده های ساختمانی و کالاهای تأسیسات و تجهیزات مکانیکی و برقی استاندارد در طرح ها و پروژه های سرمایه گذاری.
- تأکید ویژه بر آموزش و کسب مهارت های فردی و گروهی و بهبود مستمر آن ها.
- استقرار سامانه پایش و ارزشیابی طرح ها و پروژه های سرمایه گذاری.
- ترویج اخلاق حرفه ای در سازمان ها و تعاملات عوامل ذینفع.
- حمایت از استقلال حرفه ای و امنیت شغلی تأمین کننده خدمات و کالا.
- ایجاد زمینه مشارکت تشکل های قانونی غیردولتی صنفی-تخصصی بخش های مختلف در سیاست گذاری و برنامه ریزی های مربوط.
- فراهم کردن بستر لازم برای حضور فعال تأمین کنندگان خدمات و کالا در میدان رقابت های بین المللی.
- استقرار سامانه مدیریت کارآیی انرژی و زیست محیطی در پدیدآوری طرح ها و پروژه های سرمایه گذاری توسط دستگاه های اجرایی.
- تاکید بر کاهش آسیب پذیری طرح ها و پروژه های سرمایه گذاری با هدف افزایش ایمنی بناها و استحکام ساخت و سازها.
- رعایت اصول پدافند غیرعامل در طرح ها و پروژه های سرمایه گذاری با هدف ملاحظات امنیتی و دفاعی.
- تشویق و بهره گیری از مشارکت های مردمی در پدیدآوری طرح ها و پروژه های سرمایه گذاری.

عوامل ذینفع در نظام فنی و اجرایی کشور

- دستگاههای اجرایی
- تأمین کنندگان منابع مالی
- بهره‌برداران
- تأمین کنندگان خدمات و کالا
- تهیه کنندگان اسناد

الزامات مدیریت در نظام فنی اجرایی

- ۱- اتخاذ رویکرد فرآیندی و سیستمی در مدیریت. ۲- به کارگیری استانداردهای مدیریت پروژه برای مدیریت طرحها و پروژههای سرمایه گذاری. ۳- استقرار و پیاده سازی نظام مدیریت کیفیت در سطح عوامل ذینفع. ۴- در انجام فرآیندهای مربوط به مدیریت، فعالیتهای اصلی، ماتریس مسئولیت عوامل ذینفع هر فعالیت، دروندادها، ابزار و فنون، برون دادها و روش ها و معیارهای پایش و اندازه گیری هر فرآیند مشخص می گردند. ۵- ترویج کاربری فناوری اطلاعات (IT) با ایجاد بانک اطلاعاتی نظام فنی و اجرایی کشور. ۶- بالابردن سطح دانش فنی کشور، تبادل دانش و فناوری از طریق ارتباط با مراکز علمی و فنی داخلی و خارجی. ۷- کوشش همه جانبه در دستیابی به خوداتکایی فنی، از طریق تناسب بین اعتبارات پژوهشی و تحقیقاتی با سرمایه گذاریها. ۸- ایجاد تسهیلات برای آشنایی دانشجویان با نحوه ارایه و مدیریت خدمات فنی و کارهای اجرایی و همفکری در بهبود مستمر برنامه های درسی رشته های فنی و مهندسی و سایر رشته های مرتبط. ۹- توسعه ظرفیتهای مشاوره فنی - اقتصادی

الزامات مدیریت در نظام فنی اجرایی-ادامه

۱۰- زمینه‌سازی و ایجاد تسهیلات برای صدور خدمات فنی، مهندسی و حرفه‌ای. ۱۱- بسترسازی برای شکل‌گیری شرکتهای بزرگ، توانمند و ماندگار بخش خصوصی. ۱۲- بالابردن سطح آگاهی مردم با اطلاع‌رسانی از نتایج و آثار اجرای طرحها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری. ۱۳- استقرار سامانه‌های تضمین خدمات مانند استفاده از صنعت بیمه و تضمین‌های صنفی. ۱۴- احراز صلاحیت عوامل ذینفع در انجام فعالیتهای مربوط به سامانه‌های نظام. ۱۵- ایجاد فضای رقابتی و منصفانه برای تأمین‌کنندگان خدمات و کالا در انجام کارهای طرحها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری. ۱۶- ترویج مناسبات و روابط روشن و صادقانه، اخلاق حرفه‌ای و اعتمادسازی در سطح عوامل ذینفع. ۱۷- بسترسازی برای متناسب کردن دایمی ظرفیتهای و تقاضاهای خدمات مهندسی و اجرایی. ۱۸- استقرار ساز و کار لازم برای پایش و اندازه‌گیری میزان پاسخگویی تعهدات و تکالیف عوامل ذینفع نظام. ۱۹- ارزشیابی حین اجرا و پس از اجرا، به عنوان اطلاعات بازخورد بهبود مستمر عملکردها. ۲۰- زمینه‌سازی و حمایت از ایجاد و شکل‌گیری شرکتهای کوچک محلی در مناطق کمتر توسعه یافته.

نحوه استقرار سامانه‌های نظام فنی و اجرایی کشور:

- ❖ تأمین منابع لازم برای تهیه اسناد.
- ❖ سازماندهی اجرایی برای تهیه اسناد.
- ❖ مشخص کردن نحوه مشارکت دستگاه‌های اجرایی و تشکلهای صنفی و تخصصی در تهیه اسناد در هیئت ممیزه.
- ❖ مستندسازی تمام فعالیتها و اقدامات در دست انجام استقرار سامانه‌های نظام.
- ❖ ایجاد پایگاه‌های اطلاعاتی نظام فنی و اجرایی کشور برای دسترسی همگان به اطلاعات مربوط و با کاربریهای لازم در سازمان به صورت بر خط.
- ❖ تهیه و ارائه برنامه اجرایی برای تهیه اسناد ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ سند نظام فنی و اجرایی کشور، شامل تجزیه الزامات به فعالیتهای مشخص اولویت‌بندی شده و قابل واگذاری به اشخاص حقیقی و حقوقی برای انجام کار یا تهیه سند با تأیید هیئت ممیزه.

بسترهای اجرای نظام فنی اجرایی کشور

- اسناد برنامه ریزی بلند مدت، میان مدت و کوتاه مدت
- قانون اساسی و قوانین موضوعه
- دستگاههای مرتبط با طرح های عمرانی کشور

قوانین و مقررات مرتبط با طرح های عمرانی

- قانون اساسی
- قانون برنامه و بودجه
- قانون محاسبات عمومی
- قانون مدیریت خدمات کشوری
- قوانین برنامه های توسعه
- قوانین بودجه سالانه
- قانون مدیریت خدمات کشور
- قانون برگزاری مناقصات
- قانون کار
- قانون تأمین اجتماعی
- قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان (برای پروژه های شهری)
- آیین نامه تشخیص صلاحیت عوامل اجرای طرح ها
- نشریات سازمان مدیریت و برنامه ریزی
- مقررات ملی ساختمان
- استانداردها و آیین نامه ها
- مشخصات فنی پیوست پیمانها
- نشریات ارشادی و آموزشی
- دستورالعمل های سازمان مدیریت و برنامه ریزی
- آیین نامه اجرایی قوانین

دستگاه های مرتبط با نظام فنی اجرایی کشور

- دستگاه های برنامه ریزی (مثل سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور)
- دستگاه های اجرایی (مثل شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل و نقل کشور)
- دستگاه های نظارتی (مثل دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کل کشور)

الزام تهیه سند نظام فنی و اجرایی یکپارچه کشور

الف- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است با لحاظ موارد زیر ظرف مدت یک سال از تاریخ ابلاغ این قانون «سند نظام فنی و اجرایی کشور» را تهیه و اجراء کند. (تاریخ تصویب اردیبهشت ۱۳۹۵) ضوابط و مقررات ساخت و ساز در چهارچوب این نظام ابلاغ می‌شود:

۱- نظام فنی و اجرایی یکپارچه کشور شامل عوامل، اصول، برنامه‌ها و فرآیندها و اسناد (مقررات، ضوابط و دستورالعمل‌ها) مربوط به مدیریت، پیدایش، پدیدآوری و بهره‌برداری طرح‌های سرمایه‌گذاری و پروژه‌های ساخت و ساز باشد.

۲- قواعد اساسی حاکم بر کارفرمایان، مجریان، پیمانکاران، مشاوران، سازندگان و تأمین‌کنندگان همه طرح‌ها و پروژه‌هایی که از وجوه عمومی کشور استفاده می‌کنند، در این سند لحاظ شود.

۳- ویژگی‌های بخش‌ها، دستگاه‌های اجرایی و تشکلهای صنفی مرتبط بخش خصوصی پیش‌بینی شده و به صورت مستمر بهبود یابد.

الزام تهیه سند نظام فنی و اجرایی یکپارچه کشور – ادامه

ب- روش‌های اجرایی مناسب «مشارکت بخش عمومی - خصوصی» از قبیل «تأمین منابع مالی، ساخت، بهره‌برداری و واگذاری»، «تأمین منابع مالی، ساخت و بهره‌برداری»، «طرح و ساخت کلید در دست» و یا «ساخت، بهره‌برداری و مالکیت» را با پیش‌بینی تضمین‌های کافی و تدابیر بودجه‌ای به کار گیرد.

پ- سازوکار تأمین مالی طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای بزرگ و متوسط از طریق گشایش اعتبارات اسنادی ریالی و ارزی نزد بانک‌های داخلی و خارجی همراه با پیش‌بینی ابزارهای مالی تضمینی را به تدریج به گونه‌ای پیاده کند که رابطه تأمین منابع مالی و اجرای طرح‌های فوق با نوسانات بودجه سالانه کاهش یابد.

ت- در راستای الزامات سند تحول بنیادین آموزش و پرورش دولت مکلف است در جهت ارتقای ایمنی و استانداردسازی فضا و تجهیزات آموزشی با اولویت مناطق محروم، زمینه مشارکت خیرین مدرسه‌ساز را با اجرای سیاست‌های حمایتی نظیر واگذاری پروژه‌های نیمه‌تمام، پرداخت وام و تأمین اعتبار معادل کمک‌های سالانه به آنها فراهم نماید.

همچنین بر اساس تبصره‌ای، نمایندگان مصوب کردند که آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به عنوان متولی نظام فنی و اجرایی یکپارچه کشور به تصویب هیأت وزیران برسد.

فرایندهای نظام فنی اجرایی

- ۱- پیدایش طرح ها (اسناد بالادستی و سیاست های آمایش سرزمین، نظام تعریف طرح)
- ۲- تعریف ساختارهای پدیدآوری (روش های تأمین مالی، ساختار اجرای پروژه و نظامات پرداخت (مثل فهارس بها و حق الزحمه))
- ۳- تعیین عوامل اجرای طرح (مقررات تشخیص صلاحیت، نظام ارزیابی کیفی و انتخاب عوامل در دوره عمر طرح (قانون برگزاری مناقصات و آیین نامه های فنی))
- ۴- اجرای طرح و اعمال قراردادهای (ضوابط فنی، راهنماهای عملیاتی، مشخصات و معیارها و دستورالعمل های فنی، ضوابط مدیریت پروژه و سازماندهی مورد نیاز و اعمال قراردادهای (شرایط عمومی، خصوصی، تضمین ها، بیمه و الحاقات قراردادی)
- ۵- نظام بهره برداری طرح ها
- ۶- نظام ارزشیابی طرح های عمرانی و عوامل اجرای آن

۱- پیدایش طرح ها

فرایندهای نظام فنی اجرایی

۱- پیدایش طرح ها (اسناد بالادستی و سیاست های آمایش سرزمین، نظام تعریف طرح)

۲- تعریف ساختارهای پدیدآوری (روش های تأمین مالی، ساختار اجرای پروژه و نظامات پرداخت (مثل فهارس بها و حق الزحمه))

۳- تعیین عوامل اجرای طرح (مقررات تشخیص صلاحیت، نظام ارزیابی کیفی و انتخاب عوامل در دوره عمر طرح (قانون برگزاری مناقصات و آیین نامه های فنی))

۴- اجرای طرح و اعمال قراردادهای (ضوابط فنی، راهنماهای عملیاتی، مشخصات و معیارها و دستورالعمل های فنی، ضوابط مدیریت پروژه و سازماندهی مورد نیاز و اعمال قراردادهای (شرایط عمومی، خصوصی، تضمین ها، بیمه و الحاقات قراردادی)

۵- نظام بهره برداری طرح ها

۶- نظام ارزشیابی طرح های عمرانی و عوامل اجرای آن

زمینه های پیدایش طرح ها

- اسناد بالادستی و سیاست های آمایش سرزمین
- سند چشم انداز، قوانین برنامه های توسعه و قوانین بودجه سنواتی

– برنامه بلند مدت (۲۰-۳۰ سال)

• برنامه میان مدت (۴ تا ۷ سال)

• برنامه کوتاه مدت (۱ سال): قانون بودجه

افق های برنامه ریزی توسعه کشور

– برنامه های بلند مدت (۲۰ تا ۳۰ ساله): در ایران سند چشم انداز بیست ساله (۱۴۰۴)

– برنامه های میان مدت (۴ تا ۷ ساله)

قانون توسعه ۵ ساله کشور (برنامه عمرانی ۵ ساله): منظور برنامه‌ی جامع‌ی است که برای مدت ۵ سال تنظیم و به تصویب مجلس می‌رسد و ضمن آن هدف‌ها و سیاست‌های توسعه اقتصادی و اجتماعی طی همان مدت مشخص می‌شود. در این برنامه کلیات منابع مالی دولت و همچنین منابعی که از طرف شرکت‌های دولتی و بخش خصوصی صرف عملیات عمرانی می‌گردد از یک طرف و اعتبارات جاری و عمرانی دولت و هزینه‌های عمرانی شرکت‌های دولتی و بخش خصوصی از طرف دیگر جهت وصول به هدف‌های مذکور پیش‌بینی می‌گردد.

– برنامه کوتاه مدت (برنامه سالانه)

بودجه سنواتی: منظور برنامه عملیات اجرایی دولت است که سالانه تنظیم و همراه بودجه کل کشور تقدیم مجلس شورای اسلامی می‌گردد. و ضمن آن در قالب هدف‌ها و سیاست‌های مندرج در برنامه‌ی عمرانی ۵ ساله هدف‌های مشخص و عملیات اجرایی سالانه هر دستگاه اجرایی با اعتبار مربوط تعیین می‌شود

سند چشم انداز بیست ساله کشور (۱۳۸۴ تا ۱۴۰۴)

در چشم انداز بیست ساله کشور، ایران خصوصیات زیر را داراست :

کشوری است توسعه یافته با جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه، با هویت اسلامی و انقلابی، الهام بخش در جهان اسلام و با تعامل سازنده و موثر در روابط بین الملل.

مثالی از اهداف برنامه: اهداف کلی قانون برنامه چهارم توسعه

- توسعه دانش پایه و عدالت محور در مقایسه با جهان
- تأمین امنیت ملی و بازدارندگی همه جانبه
- صیانت از هویت و فرهنگ اسلامی - ایرانی
- حاکمیت مؤثر و استقرار دولت شایسته

قانون بودجه سنواتی و طرح عمرانی

بودجه کل کشور در یک ماده واحده و چندین تبصره تنظیم می‌شود.

ماده واحده موضوع انشای حقوقی بودجه و چگونگی تفکیک و تمییز قسمت‌های مختلف تصویبی و اطلاعی و همچنین معرفی پیوست‌های سند بودجه است. متن ماده واحده که هر سال تقریباً بدون تغییر تکرار می‌شود، با جزئی تفاوت، همان متن ماده یک قانون محاسبات عمومی کشور (مصوب ۱۳۶۶) است.

ماده واحده بودجه را متشکل از سه قسمت بودجه عمومی، بودجه شرکت‌ها و بانک‌های دولتی و بالاخره بودجه مؤسساتی می‌شناسد.

تبصره‌ها در اصل احکامی درباره اخذ درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار (احکام درآمدی) و نحوه هزینه اعتبارات (احکام هزینه‌ای) هستند. در واقع، تبصره‌ها توضیحی بر ردیف‌های بودجه هستند.

طرح عمرانی در قالب قانون بودجه سنواتی دارای ردیف بودجه می‌شود و متولد می‌شود.

مبادله موافقت نامه امکان حقوقی عقود و پرداخت‌های مالی ناشی از آن را ایجاد می‌کند.

روند تصویب و اجرای طرح عمرانی

- ۱- جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز درباره طرح‌های پیشنهادی
- ۲- بررسی و تایید طرح پیشنهادی توسط دستگاه اجرایی
- ۳- بررسی و تایید سازمان مدیریت و برنامه ریزی
- ۴- بررسی و تصویب هیأت دولت
- ۵- ارائه به مجلس شورای اسلامی و بررسی در کمیسیون برنامه و بودجه و سایر کمیسیون‌های مربوط
- ۶- طرح در جلسه علنی مجلس و تصویب
- ۷- ارائه به شورای نگهبان و تأیید آن
- ۸- ابلاغ توسط رئیس مجلس به ریاست جمهوری
- ۹- ارسال ریاست جمهوری به سازمان مدیریت و برنامه ریزی
- ۱۰- تنظیم آیین‌نامه‌های اجرایی و ابلاغ به دستگاه‌های اجرایی
- ۱۱- مبادله موافقت‌نامه با دستگاه‌های اجرایی

تعریف طرح عمرانی (تملك دارایی های سرمایه ای)

- طرح عمرانی: مجموعه عملیات و خدمات مشخصی است که بر اساس **مطالعات توجیه فنی** - **اقتصادی یا اجتماعی** (که توسط دستگاه اجرایی انجام می شود) طی **مدت معین و با اعتبار** مشخص برای **تحقق اهداف برنامه عمرانی ۵ ساله** به صورت سرمایه گذاری ثابت (شامل هزینه های غیر ثابت وابسته در دوره مطالعه و اجرا) اجرا می گردد و تمام یا قسمتی از هزینه های اجرای آن از **محل اعتبارات عمرانی** تأمین می شود. (قانون برنامه و بودجه ماده ۱ بند ۱)

سلسله مراتب اعتبارات قانون بودجه سنواتی

☑ اعتبارات دارای برنامه

بر حسب امور، فصول، برنامه‌ها، طرح‌ها

بر حسب دستگاه - برنامه

هزینه‌ای، تملکی، ملی، استانی

فصول هزینه و (در مورد برخی از دستگاه‌ها) هزینه از محل درآمد اختصاصی

☑ اعتبارات ردیف‌های متفرقه (هزینه‌ای - تملکی)

ساختار اعتبارات برنامه‌ای قانون بودجه

۳- برنامه

۴- طرح (ملی و استانی)

۲- فصل

۵- پروژه‌ها

۱- امور

اجرا

رابطه طرح و پروژه

- در نظام فنی اجرایی کشور، معمولاً یک طرح به تعدادی پروژه تقسیم می‌شود.
- پروژه عبارتست از مجموعه‌ای از فعالیت‌ها و عملیات همگن که قسمتی از هدف اصلی یا فرعی طرح را تأمین می‌نماید و دارای مکان اجرا اعتبار و مدت اجرای مشخص بوده و امکان کنترل و نظارت بر پیشرفت فعالیت‌های آن وجود نداشته و حتی الامکان اجرای آن توسط یک گروه اجرایی امکان پذیر باشد.

نمونه سلسله مراتب اعتبارات برنامه‌ای قانون بودجه (۲)

امور: اجتماعی، فرهنگ و هنر، اقتصادی، دفاعی، قضایی، اجرا و نظارت

فصل: عمران شهری، منابع آب، نفت، صنایع، کشاورزی

برنامه: توسعه حمل و نقل عمومی، بهبود بهره‌برداری منابع آب

طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای: طرح احداث خط ۱ قطار شهری شیراز، تکمیل و تجهیز

شبکه‌های آبیاری دشت لار

پروژه‌ها: احداث ایستگاه "الف"، قطعه یک شبکه آبیاری و زهکشی

نمونه سلسله مراتب اعتبارات برنامه‌ای قانون بودجه (۳)

امور: اجتماعی

فصل: آموزش

برنامه: توسعه پوشش تکنولوژی اطلاعات

طرح: طرح تکفا

پروژه: احداث تهیه نرم‌افزار آموزشی "الف"

نمونه تحلیل وضعیت طرح های تملک دارایی سرمایه ای در بودجه

تحلیلی بر بودجه ۱۳۸۷

عناوین قانون بودجه

- گرایشهای کلان بودجه سال ۱۳۸۷
- احکام بودجه سال
- منابع و مصارف بودجه
- درآمدها و واگذاری داراییهای سرمایه ای و مالی
- اعتبارات هزینه ای
- اعتبارات تملک داراییهای سرمایه ای
- بودجه استانی
- بودجه شرکت های دولتی، بانکها و موسسات انتفاعی وابسته به دولت

تفاوت‌های لایحه و قانون بودجه (۱)

لایحه بودجه با هدف مختصر کردن متن قانون، تجمیع دستگاه‌های اجرایی دریافت کننده بودجه در قالب ۳۹ دستگاه اجرایی اصلی، کاهش ردیف‌های بودجه، متمرکز کردن بودج هریزی فعالیت‌های پژوهشی و اعتبارات هزینه ای آموزش و پرورش و حذف بودجه

تفصیلی شرکت‌های دولتی تهیه شد . کل منابع (ومصارف) بودجه عمومی دو ل ت ۷۹۲ / ۹ هزار میلیارد ریال و منابع (و مصارف) شرکت‌های دولتی، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و بانکها بالغ بر ۲۰۶۸ / ۸ هزار میلیارد ریال تعیین گردید.

تفاوت‌های لایحه و قانون بودجه (۲)

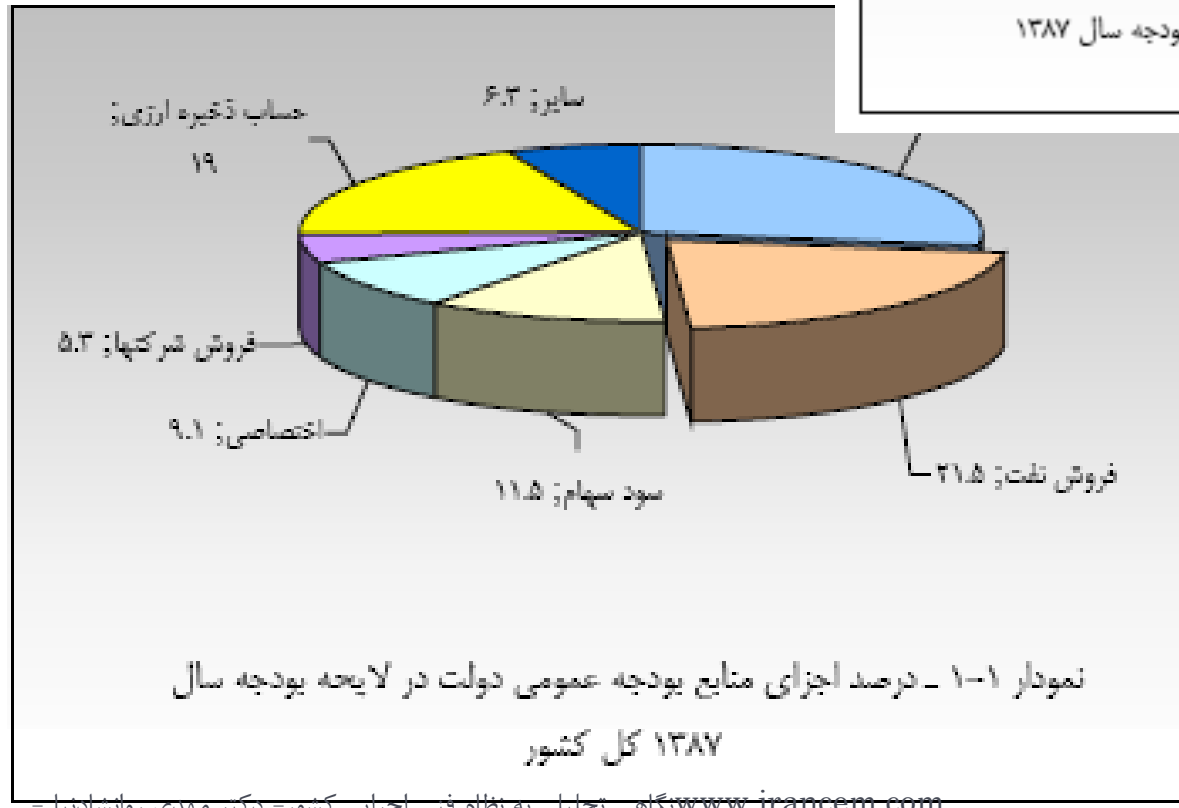
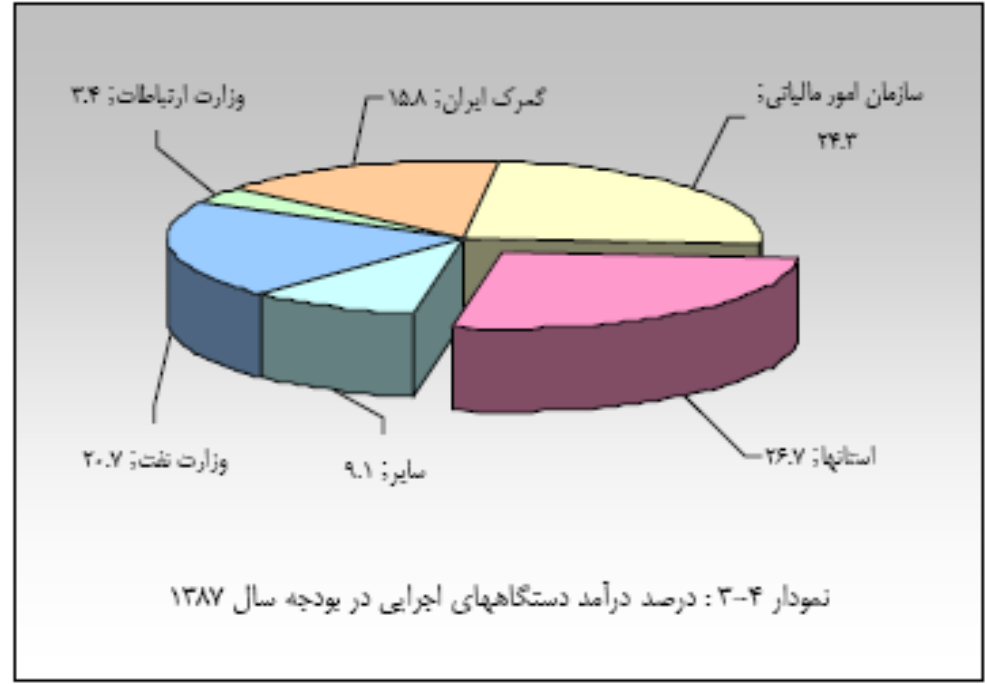
در بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور در مجلس شورای اسلامی، ضمن توسعه متن ماده واحده، تغییراتی در آن ایجاد شد. بدین ترتیب که تعداد دستگاه‌های اجرایی اصلی به ۲۶۲ دستگاه افزایش یافت و جلد سوم از پیوسته‌های قانون بودجه به شرح بودجه شرکتهای دولتی، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و بانکها اختصاص یافت.

کل منابع (ومصارف) بودجه عمومی دولت با ۱۸/۴ درصد افزایش به ۹۳۹/۱ هزار میلیارد ریال و منابع (و مصارف) شرکتهای دولتی، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و بانکها با ۱/۸ درصد کاهش به رقم ۲۰۳۲ هزار میلیارد ریال رسید.

میزان افزایش بودجه عمومی دولت نسبت به سال ۱۳۸۶ برابر ۳۵/۷ درصد و افزایش بودجه شرکتهای دولتی، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و بانکها ۲۱/۲ درصد است.

منابع بودجه ۸۷

منابع بودجه عمومی دولت در قانون بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور مرکب از ۱ / ۲۳ درصد منابع مالیاتی، ۸ / ۳۱ درصد منابع حاصل از فروش نفت و فرآورده های نفتی، ۱۷ درصد از منابع حساب ذخیره ارزی، ۷ / ۹ درصد سود سهام شرکتهای دولتی، ۱ / ۸ درصد منابع درآمدهای اختصاصی دولت، و ۹ / ۴ درصد منابع حاصل از فروش شرکتهای دولتی است. از آنجا که منابع حساب ذخیره ارزی از عواید حاصل از فروش نفت تأمین می شود، میتوان نتیجه گرفت که میزان وابستگی بودجه عمومی دولت به درآمد نفت بالغ بر ۸ / ۴۸ درصد است. چنانچه مالیات و سود سهام ابرازی شرکت ملی نفت ایران نیز به رقم فوق اضافه شود، درصد اشاره شده به ۹ / ۵۸ خواهد رسید.

مصارف بودجه ۸۷

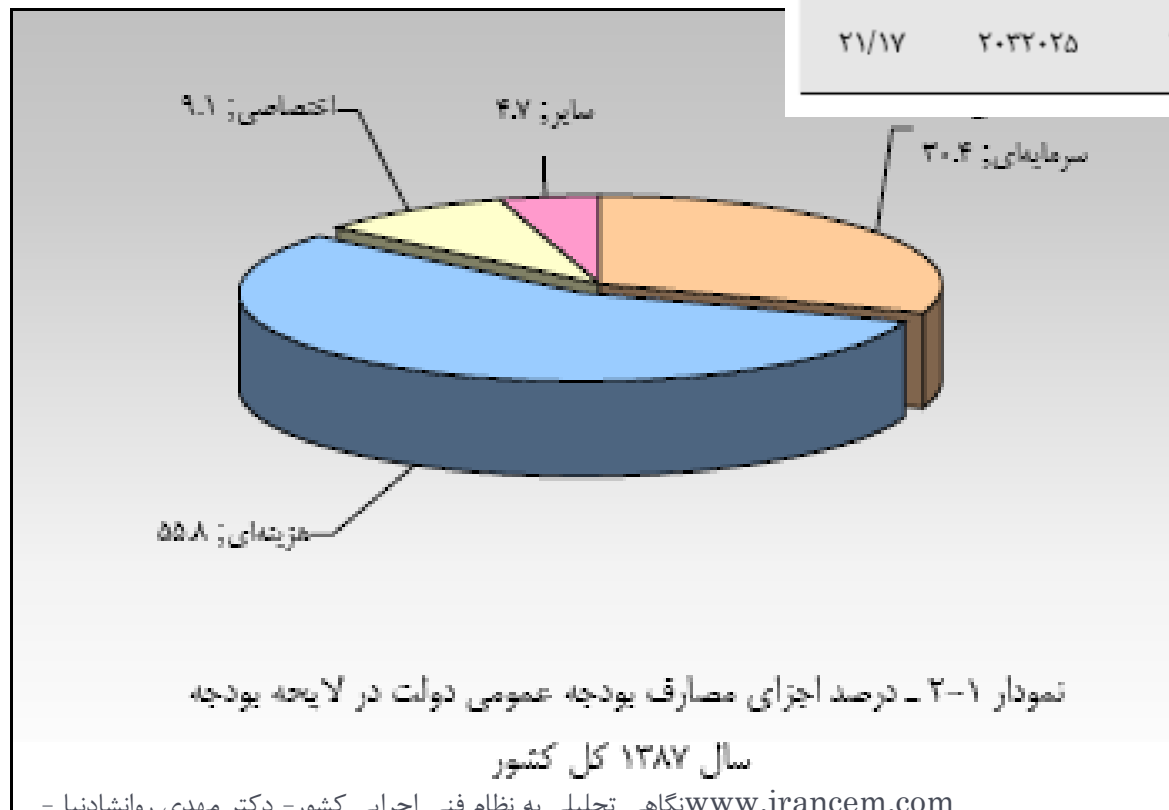
از بعد مصارف در قانون بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور، ۲۶ درصد مصارف بودجه عمومی معادل ۲۴۴ / ۶ هزار میلیارد ریال به تملک دارا ییهای سرمایه ای اختصاص یافته که ۳۲ / ۶ درصد از رقم مشابه در سال ۱۳۸۶ بیشتر است. سقف اعتبارات هزینه ای (از جمله ۴ / ۳ درصد یارانه کالاهای اساسی، ۳ / ۲ درصد یارانه واردات بنزین و نفت گاز و ۱۳ درصد یارانه شفاف سازی قیمت انرژی) برابر ۵۸۳ / ۱ هزار میلیارد ریال تعیین شده که ۶۲ / ۱ درصد مصارف بودجه عمومی است و ۴۶ درصد بزرگتر از رقم اعتبارات هزینه ای در سال گذشته

میباشد. گفتنی است که ۸ / ۱ درصد مصارف دولت از محل درآمدهای اختصاصی تأمین میشود

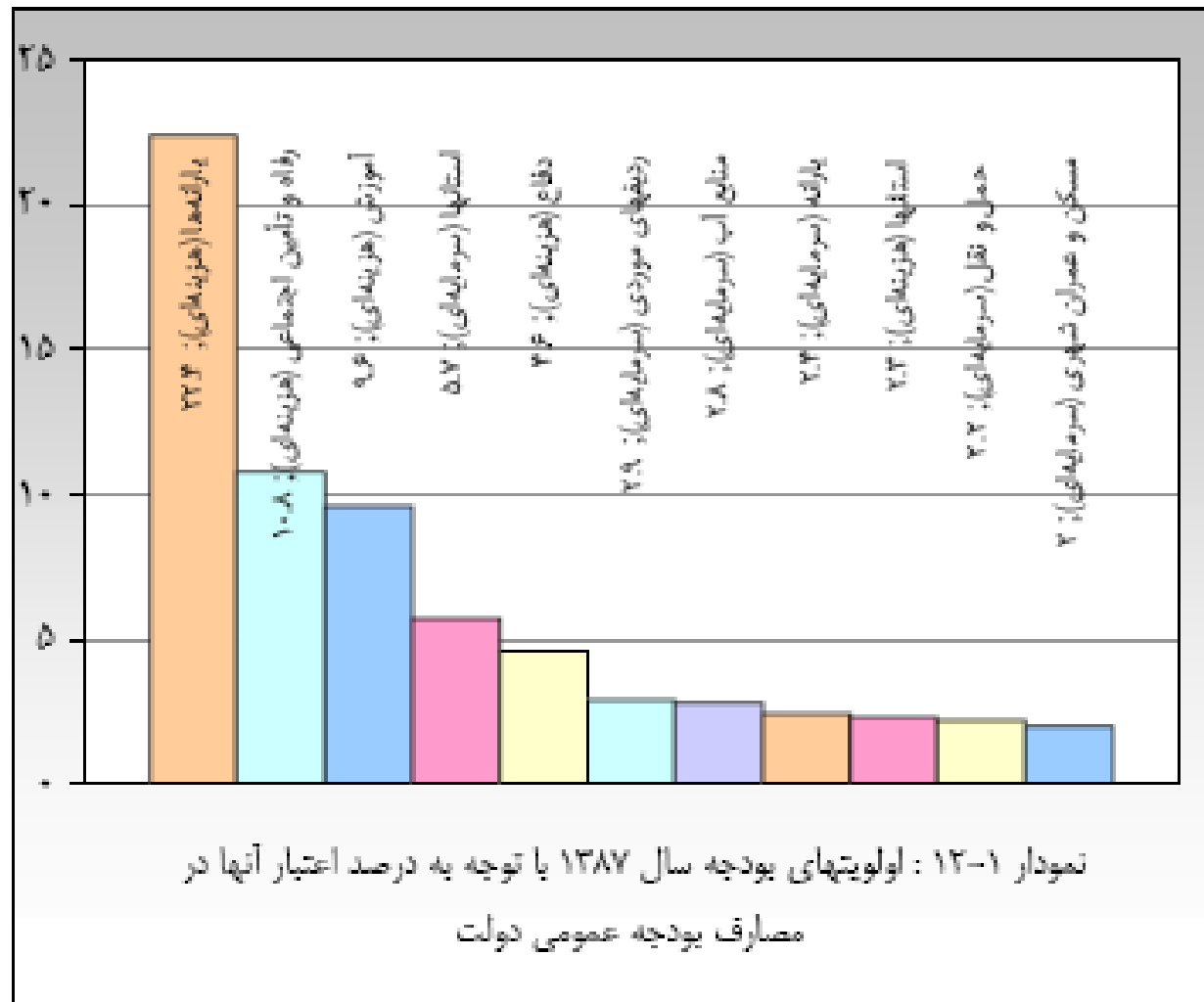
جدول ۱-۲: مصارف کلان بودجه مصوب سال ۱۳۸۷ و مقایسه آن با بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور

مبالغ به میلیارد ریال

مصارف بودجه	قانون بودجه سال ۱۳۸۶	قانون بودجه سال ۱۳۸۷	درصد تغییر
هزینه‌ها	۳۹۹۴۰۰	۴۶۱۱۲۶	۱۵/۴۵
یارانه شفاف‌سازی قیمت حامل‌های انرژی	۰	۱۲۲۰۰۰	-
تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	۱۸۴۴۳۸	۲۴۴۵۷۴	۳۲/۶۰
تملك دارایی‌های مالی	۵۵۶۱۴	۳۵۷۸۵	-۳۵/۶۵
جمع مصارف عمومی دولت	۶۳۹۴۵۲	۸۶۳۴۸۵	۳۵/۰۴
از محل درآمدهای اختصاصی دولت	۵۲۳۷۶	۷۵۶۳۷	۴۴/۴۱
مصارف بودجه عمومی دولت	۶۹۱۸۲۸	۹۳۹۱۲۳	۳۵/۷۵
مصارف شرکتهای دولتی، موسسات انتفاعی وابسته به دولت و بانکها	۱۶۷۷۰۶۵	۲۰۳۲۰۲۵	۲۱/۱۷

اولویت مصارف بودجه

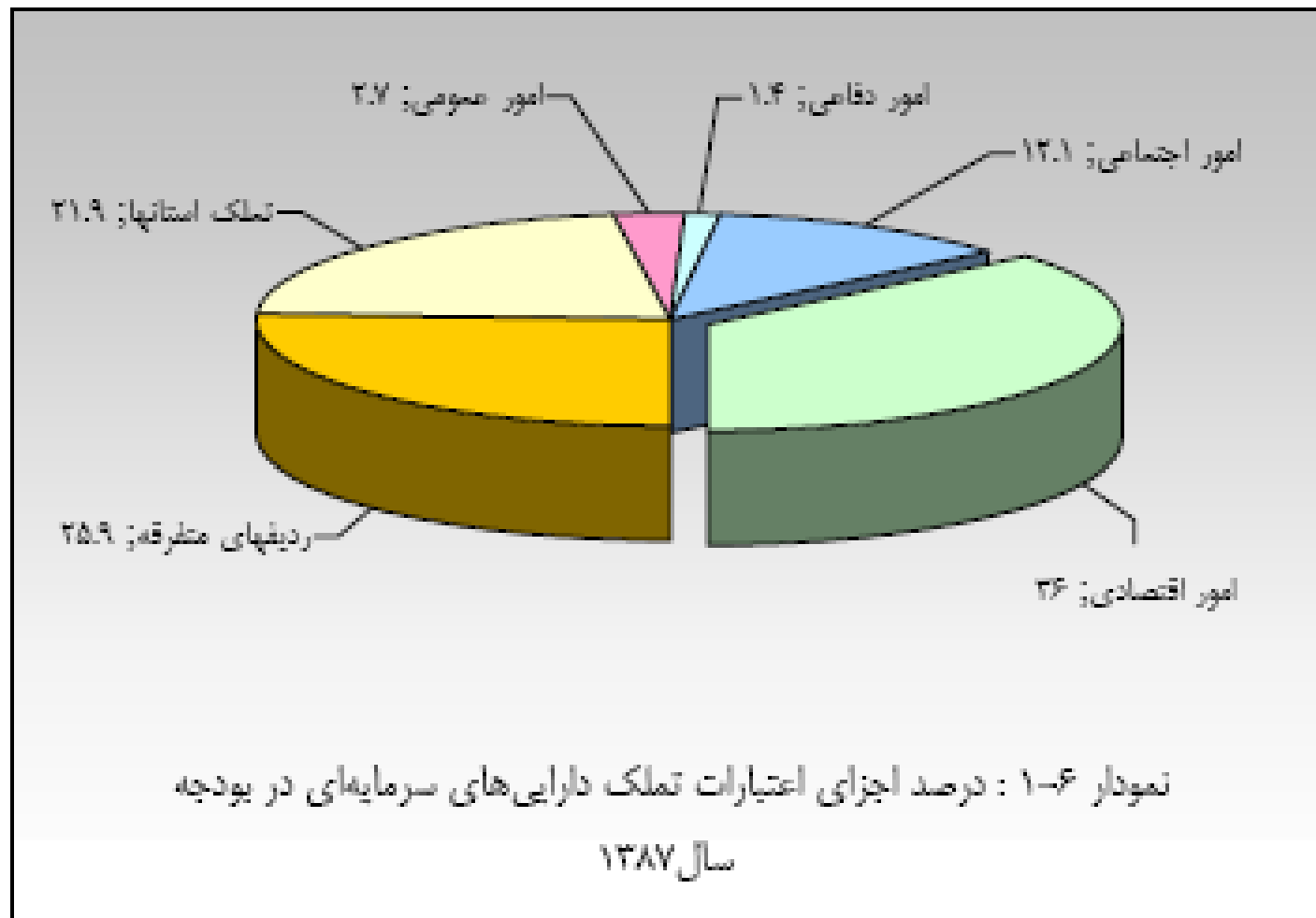

جدول ۵-۷: اعتبار هزینه‌های دستگاه‌های اجرایی امور اجتماعی و فرهنگی در بودجه مصوب سال ۱۳۸۷

و مقایسه آن با بودجه سال ۱۳۸۶

مبالغ به میلیارد ریال

دستگاه اجرایی	قانون بودجه سال ۱۳۸۶	قانون بودجه سال ۱۳۸۷	درصد تغییر
وزارت کار و امور اجتماعی	۱.۳۲۲	۱.۹۸۶	۵۰/۲
وزارت علوم و تحقیقات و فناوری	۲.۲۹۴	۲.۶۷۶	۱۶/۷
دانشگاه‌های وزارت علوم و تحقیقات و فناوری	۷.۶۵۴	۹.۶۶۸	۲۶/۳
سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۵۳۰	۵۵۴	۴/۶
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۳.۴۶۴	۴.۱۲۲	۱۹/۰
وزارت آموزش و پرورش	۴.۶۰۸	۷۴.۲۹۸	۱۵۱۲/۴
سازمان تربیت بدنی	۶۵۰	۶۶۷	۲/۶
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	۱۵.۳۵۸	۱۸.۶۶۰	۲۱/۵
دانشگاه‌های علوم پزشکی	۱۵.۳۸۳	۲۰.۸۵۷	۳۵/۶
بنیاد شهید و امور ایثارگران	۲.۹۱۴	۲۲.۲۴۷	۶۶۳/۵
وزارت رفاه و تامین اجتماعی	۲۵.۱۸۶	۳۴.۶۵۴	۳۷/۶
سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران	۳.۴۶۲	۴.۰۶۵	۱۷/۴
سایر دستگاه‌های اجرایی امور اجتماعی و فرهنگی	۱.۵۲۳	۲.۶۹۸	۷۷/۲

جدول ۶-۸: اعتبار عمرانی فصول مختلف امور اقتصادی در بودجه سالهای ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷

مبالغ به میلیارد ریال

فصول امور اقتصادی	قانون بودجه سال ۱۳۸۶	قانون بودجه سال ۱۳۸۷	درصد تغییر
فصل کشاورزی و منابع طبیعی	۴,۷۰۹	۵,۵۲۶	۱۷/۴
فصل منابع آب	۱۹,۵۵۷	۲۶,۱۲۷	۳۳/۶
فصل صنعت و معدن	۳,۱۷۵	۳,۵۸۱	۱۲/۸
فصل محیط زیست	۴۲۸	۴۶۶	۸/۸
فصل بازرگانی و تعاون	۶۲۲	۶۸۱	۹/۵
فصل انرژی	۱۰,۰۸۸	۱۱,۵۴۹	۱۴/۵
فصل حمل و نقل	۱۶,۵۸۹	۲۰,۶۳۰	۲۴/۴
فصل ارتباطات و فناوری اطلاعات	۲۸۰	۲۸۰	۰
فصل مسکن و عمران شهری و روستایی و عشایری	۱۰,۵۹۸	۱۹,۲۳۵	۸۱/۵
جمع کل امور اقتصادی	۶۶,۰۴۶	۸۸,۰۷۵	۳۳/۴

جدول ۹-۶: اعتبار عمرانی دستگاه‌های اجرایی امور اقتصادی در بودجه مصوب سال ۱۳۸۷ و مقایسه آن با بودجه سال ۱۳۸۶

مبالغ به میلیارد ریال

دستگاه اجرایی	قانون بودجه سال ۱۳۸۶	قانون بودجه سال ۱۳۸۷	درصد تغییر
وزارت مسکن و شهرسازی	۲.۴۲۳	۴.۴۲۲	۸۲/۵
سازمان محیط زیست	۴۳۴	۴۶۶	۷/۴
وزارت نفت	۸۵۴	۱.۱۴۸	۳۴/۴
وزارت نیرو	۳۰.۵۳۵	۳۷.۲۲۷	۲۱/۹
سازمان انرژی اتمی	۲.۱۶۳	۳.۴۳۷	۵۸/۹
وزارت صنایع و معادن	۲.۱۶۷	۲.۵۰۴	۱۵/۵
وزارت بازرگانی	۳۹۲	۴۳۰	۹/۷
وزارت راه و ترابری	۱۶.۶۳۵	۲۰.۶۷۱	۲۴/۳
وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	۳۷۲	۳۲۶	-۱۲/۴
وزارت تعاون	۷	۷	۰/۸
وزارت جهاد کشاورزی	۶.۵۰۴	۸.۰۷۸	۲۴/۲
جمع کل دستگاه‌های اجرایی ملی امور اقتصادی	۶۲.۴۸۶	۷۸.۷۱۵	۲۶/۰

بودجه استانی

جدول ۲-۷: اجزای مصارف بودجه استانی در سال ۱۳۸۷ و مقایسه آن با سال ۱۳۸۶

مبالغ به میلیارد ریال

مصارف بودجه استانی	قانون بودجه سال ۱۳۸۶	قانون بودجه سال ۱۳۸۷	درصد تغییر
هزینه عمومی	۸۹.۹۸۲	۲۲.۰۴۳	-۷۵/۵
تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	۴۳.۴۸۱	۵۳.۵۵۰	۲۳/۲
هزینه اختصاصی	۱.۳۶۷	۲.۰۵۳	۵۰/۲
جمع کل مصارف بودجه استانی	۱۳۴.۸۳۰	۷۷.۶۴۶	-۴۲/۴

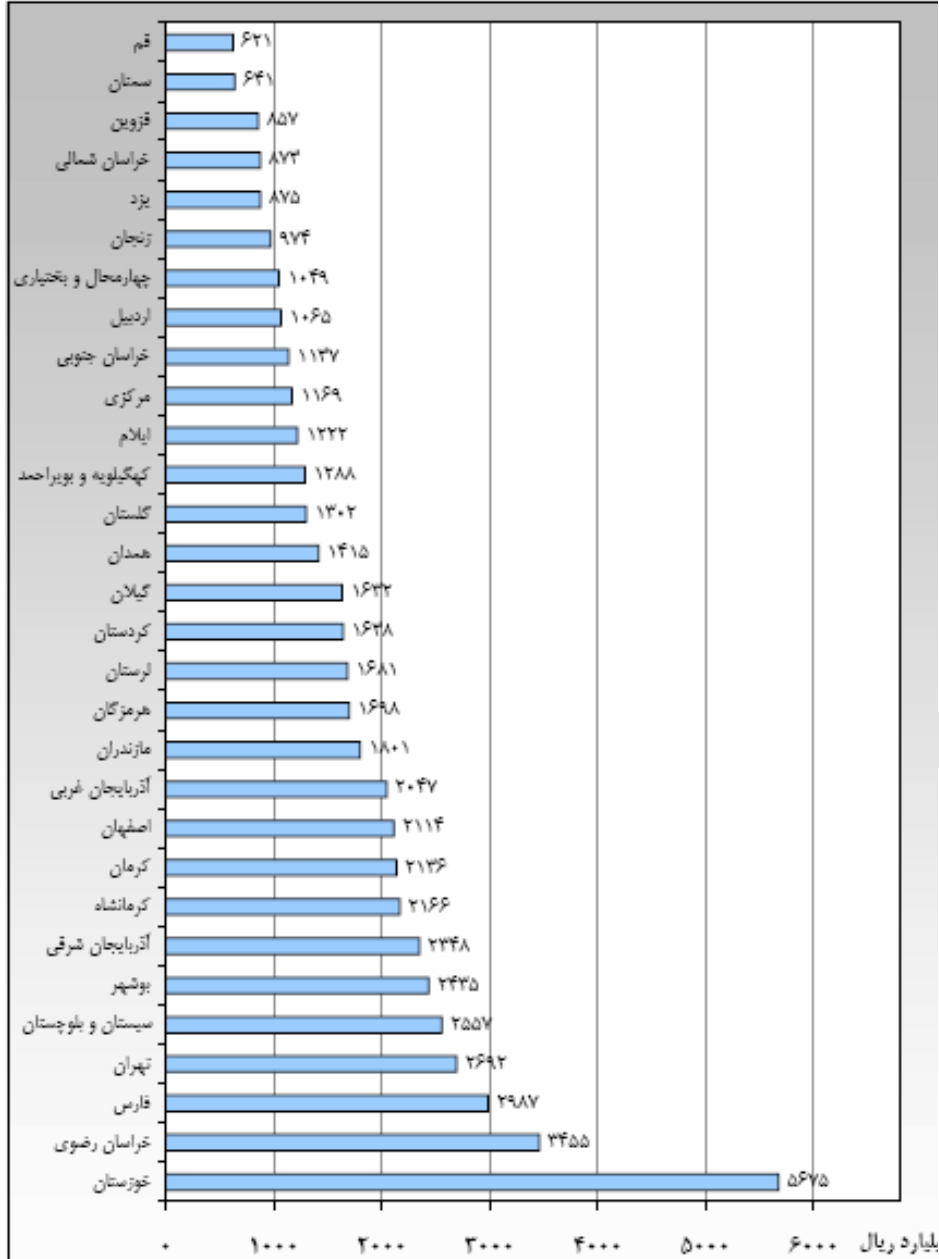
بودجه بعضی از استانها

به طور متوسط نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود ۴۲/۴ درصد از بودجه دریافتی استانها کاسته شده، که توزیع آن بین استانها از (۸/۶۰ -) درصد تا (۱۷ -) درصد متغیر است.

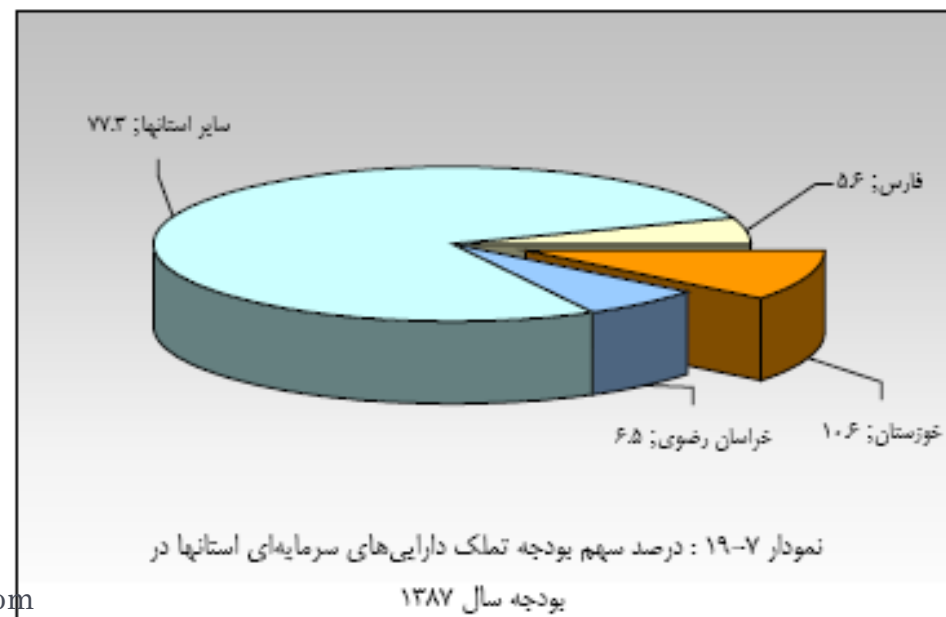
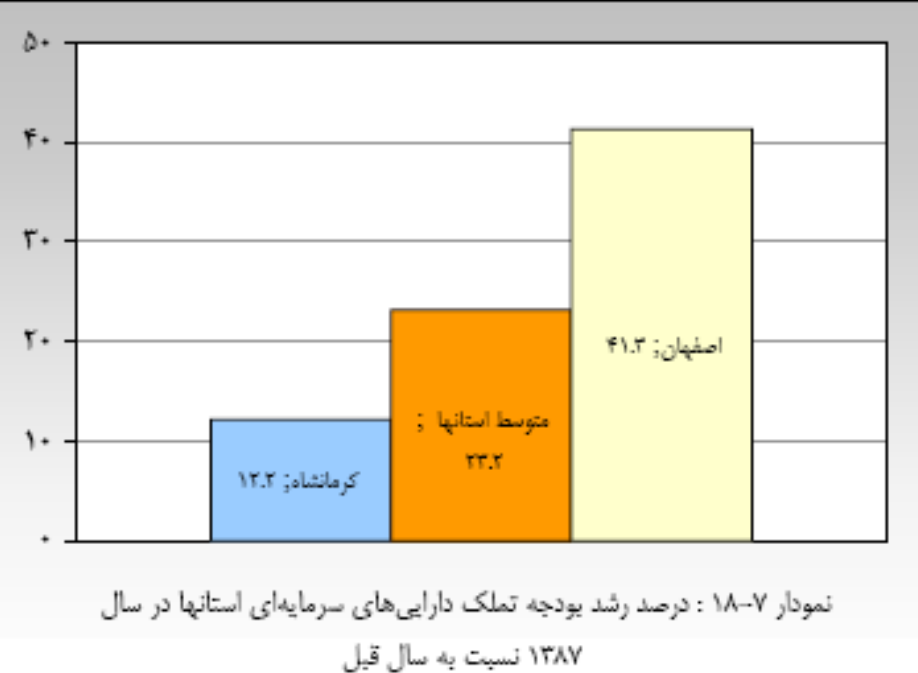
جدول ۷-۴: بودجه دریافتی استانها در بودجه مصوب سال ۱۳۸۷ و مقایسه آن با بودجه سال ۱۳۸۶

مبالغ به میلیارد ریال

استان	قانون بودجه سال ۱۳۸۶	قانون بودجه سال ۱۳۸۷	درصد تغییر	درصد از کل
مرکزی	۲,۷۸۱	۱,۶۶۶	-۴۰/۱	۲/۱
گیلان	۴,۸۳۹	۲,۶۸۳	-۴۴/۶	۳/۵
مازندران	۵,۸۳۹	۲,۹۱۹	-۵۰/۰	۳/۸
آذربایجان شرقی	۶,۰۹۵	۳,۳۵۲	-۴۵/۰	۴/۳
آذربایجان غربی	۵,۱۶۰	۲,۹۵۸	-۴۲/۷	۳/۸
کرمانشاه	۴,۹۱۳	۲,۹۴۱	-۴۰/۲	۳/۸
خوزستان	۱۰,۲۰۴	۷,۲۰۳	-۲۹/۴	۹/۳
فارس	۸,۵۲۸	۴,۴۴۸	-۴۷/۸	۵/۷
کرمان	۵,۲۲۴	۳,۰۵۰	-۴۱/۶	۳/۹
خراسان رضوی	۱۰,۲۱۲	۴,۹۴۰	-۵۱/۶	۶/۴
اصفهان	۷,۵۴۴	۳,۴۳۹	-۵۴/۴	۴/۴

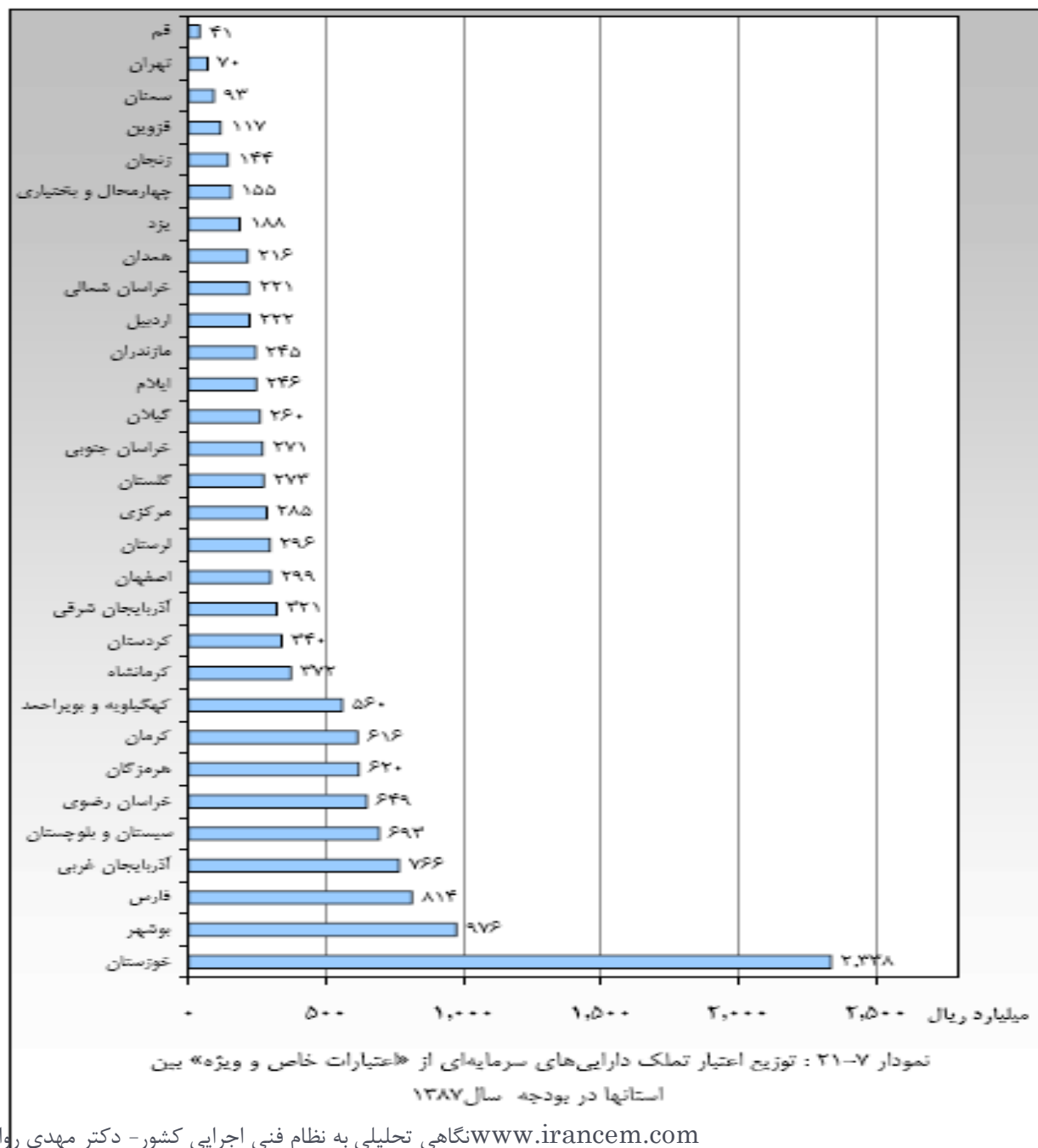

نمودار ۷-۱۷: توزیع اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانها در بودجه مصوب سال ۱۳۸۷

اعتبارات خاص و ویژه

در سال ۱۳۸۵ مجلس شورای اسلامی با تصویب ماده واحده ای به دولت اجازه داد تا همه ساله تا پایان برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، دو درصد از درآمد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی را به استانهای نفت خیز و گازخیز و شهرستانها و بخشهای محروم کشور (به نسبت یک سوم و دوسوم) جهت اجرای برنامه های عمرانی اختصاص دهد.

برآورد اعتبارات ۸۷

(میلیون ریال)

برآورد اعتبارات دستگاههای اجرایی بر حسب برنامه و اهداف کمی در سال ۱۳۸۷

شماره دستگاه اجرایی*	شماره دستگاه / برنامه**	شرح دستگاه و برنامه	هدف کمی			جمع هزینه			جمع تملک دارائیهای سرمایه ای	جمع کل
			واحد	مقدار	هزینه واحد	از محل منابع عمومی	از محل منابع اختصاصی	جمع کل		
	۱۰۵۲۳	تعامل و انتشار علم و فناوری	شاخص تعامل علم و فناوری	۱۰	۲۰	۲۰۰	۰	۲۰۰	۰	۲۰۰
	۲۲	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی شهید بهشتی - بهداشت و درمان		۰	۰	۴۰۸,۹۹۳	۶۱۵,۸۳۷	۱,۰۲۴,۸۳۰	۱۲۷,۰۰۰	۱,۱۵۱,۸۳۰
	۳۰۳۰۱	برنامه خدمات دارویی	قلم	۲۰۰	۲۹۸/۵۰۰	۰	۵۹,۷۰۰	۵۹,۷۰۰	۰	۵۹,۷۰۰
	۳۰۳۰۳	برنامه خدمات درمانی	بیمار	۱,۱۳۰,۱۲۷	۰/۵۵۹	۱۸۸,۳۹۶	۴۴۳,۳۴۵	۶۳۱,۷۴۱	۱۲۷,۰۰۰	۷۵۸,۷۴۱
	۳۰۳۱۴	برنامه فوریتهای پزشکی پیش بیمارستانی	ماموریت	۸,۷۲۴	۱/۷۶۰	۱۵,۳۵۴	۰	۱۵,۳۵۴	۰	۱۵,۳۵۴
	۳۰۳۱۵	برنامه خدمات سلامت شهری	نفر	۷,۱۲۲,۶۹۰	۰/۰۱۸	۹۵,۴۳۲	۳۲,۷۷۶	۱۲۸,۲۰۸	۰	۱۲۸,۲۰۸
	۳۰۳۱۶	برنامه خدمات سلامت روستاییان	نفر	۱,۱۸۶,۵۶۲	۰/۱۲۸	۷۱,۸۶۴	۸۰,۰۱۶	۱۵۱,۸۸۰	۰	۱۵۱,۸۸۰
	۳۰۳۳۷	برنامه واگذاری خدمات سلامت به بخش غیر دولتی	بیمار	۳,۵۷۸	۱/۶۶۲	۵,۹۴۷	۰	۵,۹۴۷	۰	۵,۹۴۷
	۳۰۴۷۹	برنامه هزینه های مربوط به بازتستگان دولت		۰	۰	۳۲,۰۰۰	۰	۳۲,۰۰۰	۰	۳۲,۰۰۰
	۲۳	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی قزوین - بهداشت و درمان		۰	۰	۲۰۹,۳۶۶	۲۵۳,۶۷۲	۴۶۳,۰۳۸	۱۱,۶۰۰	۴۷۴,۶۳۸
	۳۰۳۰۱	برنامه خدمات دارویی	قلم	۲۰۰	۱۱۷/۲۵۰	۰	۲۳,۴۵۰	۲۳,۴۵۰	۰	۲۳,۴۵۰
	۳۰۳۰۳	برنامه خدمات درمانی	بیمار	۳۰۵,۰۶۰	۰/۸۳۸	۸۲,۷۸۶	۱۷۱,۸۵۴	۲۵۵,۶۴۰	۱۱,۶۰۰	۲۶۷,۲۴۰
	۳۰۳۱۴	برنامه فوریتهای پزشکی پیش بیمارستانی	ماموریت	۹,۹۹۵	۱/۵۱۶	۱۵,۱۵۲	۰	۱۵,۱۵۲	۰	۱۵,۱۵۲
	۳۰۳۱۵	برنامه خدمات سلامت شهری	نفر	۸۹۶,۱۷۶	۰/۰۶۶	۶۹,۴۰۴	۲۲,۷۴۴	۹۲,۱۴۸	۰	۹۲,۱۴۸

نمونه ای از ردیفهای بودجه استانی ۸۸

(ارقام به میلیون ریال)

فهرست طرح های استانی مصوب قانون در سال ۱۳۸۸

استان فارس

ردیف	شماره طیله بندی	عنوان	سال شروع	سال خاتمه	اهداف کمی طرح	واحد	مقدار	اعتبار کل طرح
					تعادل بخشی آبهای زیرزمینی	میلیون مترمکعب در سال	۱۰۶	
۶۰	۴۰۲۰۲۰۲۶	تکمیل و تجهیز شبکه های اندازه گیری آبهای سطحی و زیرزمینی در محدوده شرکت سبانی آب منطقه ای فارس	۱۳۴۱	۱۳۸۹	تکمیل و تجهیز شبکه های سنجش آبهای سطحی و زیر	پروژه	۱	۱۳۷,۰۰۰
۶۱	۴۰۲۰۲۱۰۰	مرمت و بازسازی تاسیسات آبی در دست بهره برداری	۱۳۸۸		مرمت و بازسازی سدها و شبکه ها	پروژه	۳	۱۱,۰۰۰
۶۲	۴۰۹۰۱۲۷۷	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر مرودشت	۱۳۶۶	۱۳۸۹	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۳۴	۱۱۹,۵۱۴
۶۳	۴۰۹۰۱۲۷۸	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر اقلید	۱۳۶۱	۱۳۸۹	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۱۴	۱۰۷,۶۹۰
۶۴	۴۰۹۰۱۲۷۹	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر استهبان	۱۳۷۸	۱۳۸۹	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۱۲	۱۰۴,۶۷۵
۶۵	۴۰۹۰۱۲۸۰	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر نورآباد	۱۳۷۳	۱۳۸۹	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۱۴	۱۱۲,۹۸۱
۶۶	۴۰۹۰۱۲۸۱	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر کازرون	۱۳۷۳	۱۳۸۹	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۳۰	۱۱۱,۱۳۸
۶۷	۴۰۹۰۱۲۸۲	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر جهرم	۱۳۷۳	۱۳۸۸	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۳۷	۱۳۰,۰۹۹
۶۸	۴۰۹۰۱۴۴۰	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر سیدان	۱۳۸۷	۱۳۹۲	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۱۲	۴۵,۰۰۰
۶۹	۴۰۹۰۱۴۴۱	ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر فسا	۱۳۸۷	۱۳۹۲	افزایش جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب	هزار نفر	۱۴۵	۲۲۰,۰۰۰
		جمع کل استان فارس						۱۲,۹۷۹,۰۷۲
		تعداد کل طرح استان فارس						۶۹

نمونه ای از ردیفهای بودجه ملی ۸۸

اعتبار طرحهای تملک داراییهای سرمایه ای در سال ۱۳۸۸

(ارقام به میلیون ریال)

شماره طبقه بندی	عنوان	اهداف کمی طرح	واحد	مقدار	هزینه واحد	عنوان دستگاه	سال شروع	سال اتمام	جمع عملکرد سالهای قبل	عملکرد ۱۳۸۴	عملکرد ۱۳۸۵	پرداختی ۱۳۸۶	مصوب ۱۳۸۷	برآورد ۱۳۸۸	برآورد سالهای بعد	جمع کل
۳۰۵۰۸۰۵۱	احداث (توسعه) مجموعه بزرگ ورزشی تاس الائمه (ع) مشهد	احداث فضای ورزشی سرویشده	متر مربع	۵۲,۹۰۰	۱۲/۹۴۰	شرکت سهامی توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور	۱۳۸۷	۱۳۹۰	*	*	*	*	۱۲۲,۰۰۰	۵,۰۰۰	۶۲۳,۵۲۶	۷۵۰,۵۲۶
۳۰۵۰۸۰۵۲	احداث (توسعه) مجموعه بزرگ ورزشی یادگار امام (ره) تبریز	احداث فضای ورزشی سرویشده	متر مربع	۳۹,۸۰۰	۱۴/۷۷۰	شرکت سهامی توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور	۱۳۸۷	۱۳۹۰	*	*	*	*	۱۲۲,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۴۶۰,۳۶۶	۶۰۷,۳۶۶
۳۰۵۰۸۰۵۳	احداث (توسعه) مجموعه بزرگ ورزشی پارس شیراز	احداث فضای ورزشی سرویشده	متر مربع	۶۴,۲۰۰	۱۱/۴۱۰	شرکت سهامی توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور	۱۳۸۷	۱۳۹۰	*	*	*	*	۱۲۲,۰۰۰	۱۱۱,۶۹۹	۵۱۴,۸۲۳	۷۴۸,۵۲۲
۳۰۵۰۸۰۵۴	احداث (توسعه) مجموعه بزرگ ورزشی نقش جهان استهبان	احداث فضای ورزشی سرویشده	متر مربع	۴۱,۸۰۰	۱۷/۱۲۰	شرکت سهامی توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور	۱۳۸۷	۱۳۹۰	*	*	*	*	۱۲۲,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۶۳۹,۶۱۶	۷۸۱,۶۱۶
۳۰۵۱۰۰۰۰	برنامه ساختمانها و تجهیزات								۶۱,۰۱۲	۲۱,۰۳۳	۲۲,۷۸۱	۳۸,۹۹۱	۸۱,۸۵۸	۹۳,۵۶۲	*	۳۱۹,۲۳۷
۳۰۵۱۰۰۰۲	تعمیر و تامین تجهیزات و ماشین آلات	تامین تجهیزات و ماشین آلات	بروزه	۱	۵۲,۸۰۶	سازمان تربیت بدنی ایران	۱۳۸۱		۶,۰۴۲	۱,۷۵۰	۱,۶۹۷	۱,۶۹۷	۲۰,۰۰۰	۲۱,۶۰۰	*	۵۲,۸۰۶

نمونه ای از ردیفهای برنامه ملی ۸۸

(میلیون ریال)

برآورد اعتبارات دستگاههای اجرایی بر حسب برنامه و اهداف کمی در سال ۱۳۸۷

شماره دستگاه اجرایی	شماره دستگاه / برنامه	شرح دستگاه و برنامه	هدف کمی			جمع هزینه			جمع تملک دارائیهای سرمایه ای	جمع کل
			واحد	مقدار	هزینه واحد	از محل منابع عمومی	از محل منابع اختصاصی	جمع کل		
	۴۰۴۰۶	برنامه حفاظت از زیست بومها و گونه های خشکی	تعداد کاهش نسبت گونه های در معرض خطر	۸	۵,۵۷۸/۱۲۵	۴۴,۶۲۵	۰	۴۴,۶۲۵	۰	۴۴,۶۲۵
	۴۰۴۰۷	برنامه ارتقای فرهنگ و اخلاق محیط زیست	نفر / ساعت	۳,۷۲۲,۹۲۸	۰/۰۱۴	۵۲,۱۳۵	۰	۵۲,۱۳۵	۰	۵۲,۱۳۵
	۴۰۴۰۸	برنامه مدیریت آلاینده ها و پسماندها	مورد	۱۱	۱,۴۴۲/۶۳۶	۱۵,۸۸۰	۰	۱۵,۸۸۰	۱۸۶,۶۰۰	۲۰۲,۴۸۰
	۴۰۴۰۹	برنامه حفاظت و بهره برداری از زیست بومها و گونه های آبهای داخلی و دریایی	تعداد	۸	۸۷۴/۷۵۰	۶,۹۹۸	۰	۶,۹۹۸	۰	۶,۹۹۸
	۴۰۴۱۱	برنامه ساختمانها و تجهیزات		۰	۰	۰	۰	۰	۴۷,۴۰۰	۴۷,۴۰۰
۱۴۲۰۰۰	۱	وزارت نفت		۰	۰	۱۶۶	۰	۱۶۶	۱۲,۰۳۹	۱۲,۲۰۵
	۴۰۶۱۹	برنامه راهبردی امور نفت و گاز	نفر- ماه	۱۰	۱۶/۶۰۰	۱۶۶	۰	۱۶۶	۱۲,۰۳۹	۱۲,۲۰۵
	۲	شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران		۰	۰	۰	۰	۰	۳۱۰۰۰	۳۱۰۰۰
	۴۰۶۲۴	برنامه مقاوم سازی ساختمانها		۰	۰	۰	۰	۰	۳۱۰۰۰	۳۱۰۰۰
	۳	شرکت ملی گاز ایران - مادر تخصصی		۰	۰	۰	۰	۰	۳۸۲,۲۵۸	۳۸۲,۲۵۸
	۴۰۶۱۸	برنامه راهبردی امور بهینه سازی انرژی		۰	۰	۰	۰	۰	۱۶,۲۵۸	۱۶,۲۵۸
	۴۰۶۲۲	برنامه تأسیسات گاز		۰	۰	۰	۰	۰	۳۶۶۰۰۰	۳۶۶۰۰۰
	۴	شرکت مادر تخصصی ملی صنایع پتروشیمی		۰	۰	۰	۰	۰	۷۲۲,۳۰۸	۷۲۲,۳۰۸

آسیب شناسی نظام پیدایش طرح در کشور و ارائه پیشنهاد

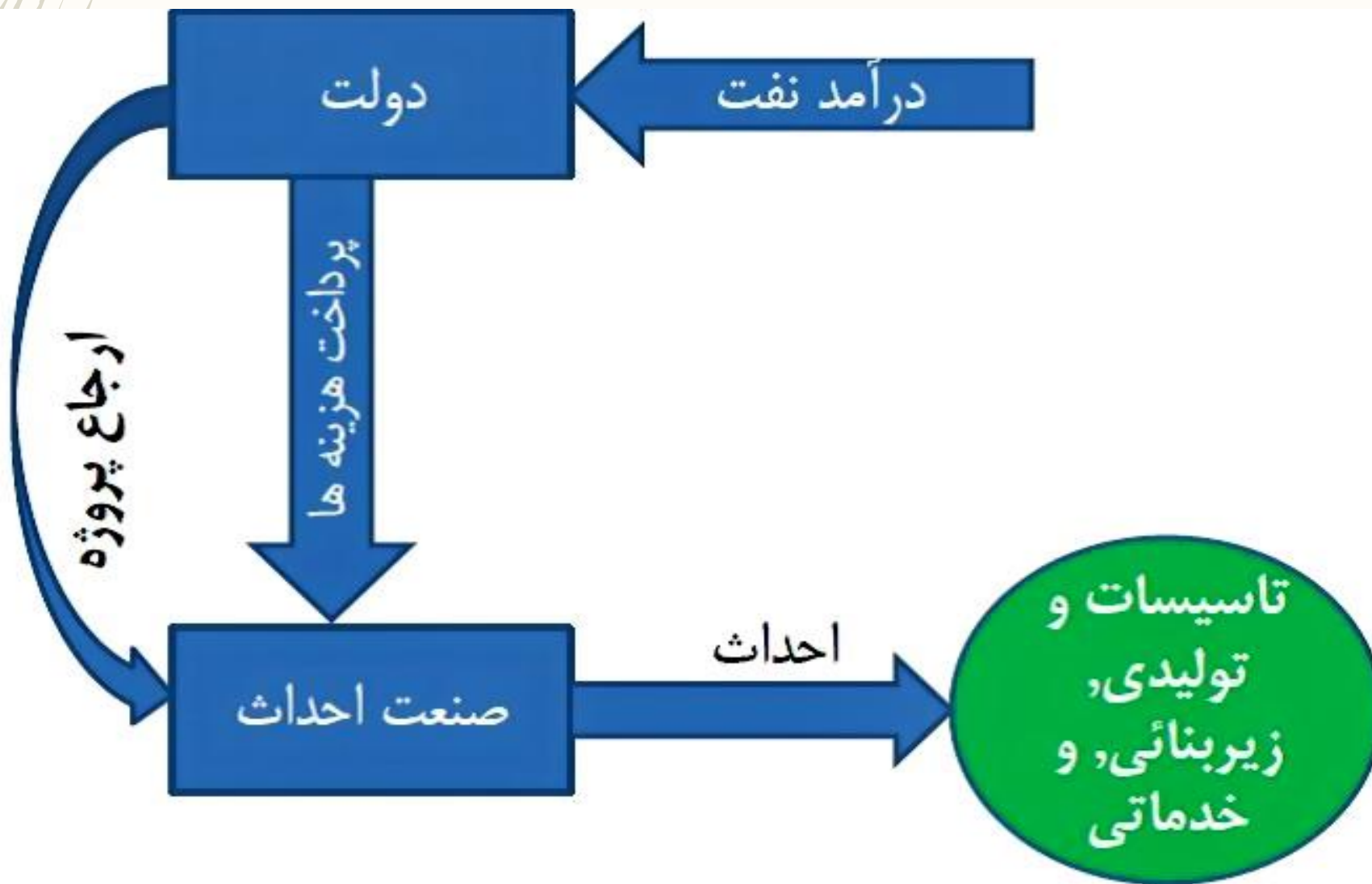
مقایسه شاخص‌های قوانین بودجه سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۲

ردیف	موضوع	قانون ۱۳۸۹	قانون ۱۳۹۰	قانون ۱۳۹۱	لایحه ۱۳۹۲
۱	اعتبار طرح‌های عمرانی (هزار میلیارد ریال)	۳۱۷	۳۴۹	۳۹۷	۳۷۲
۲	سهم اعتبار طرح‌های عمرانی (درصد)	۲۵	۲۰	۲۴	۱۹
۳	سهم اعتبارات طرح‌های ملی از کل اعتبارات طرح‌های عمرانی (درصد)	۴۸	۴۹	۵۸	۵۲
۴	سهم اعتبارات طرح‌های استانی از کل اعتبارات طرح‌های عمرانی (درصد)	۱۸	۱۷	۱۹	۲۶
۵	سهم اعتبارات طرح‌های متفرقه از کل اعتبارات طرح‌های عمرانی (درصد)	۳۴	۳۴	۲۳	۲۲
۶	طرح‌های عمرانی که به موقع اتمام یافته‌اند (درصد)	۲۰	۱۳	۱۰	-
۷	طرح‌های عمرانی که به موقع اتمام نیافته‌اند (درصد)	۸۰	۸۷	۹۰	-
۸	هزینه تحمیل شده به بودجه عمومی از بابت عدم اتمام به موقع طرح‌های عمرانی در سال قبل (هزار میلیارد ریال)	۴۳	۶۹	۴۵	۳۶
۹	هزینه تحمیل شده به کشور از بابت عدم اتمام به موقع طرح‌های عمرانی در سال‌های آتی (هزار میلیارد ریال)	۰	۱۸۳	۸۶	۲۰
۱۰	طرح‌های جدید (تعداد)	۷۷	۱۹۱	۳۹۹	۱۲
۱۱	اعتبار طرح‌های جدید در بودجه (هزار میلیارد ریال)	۶	۱۰	۲۷	۱۰۳
۱۲	اعتبار طرح‌های جدید در سال‌های آتی (هزار میلیارد ریال)	۶	۱۰	۲۷	۱۰۳

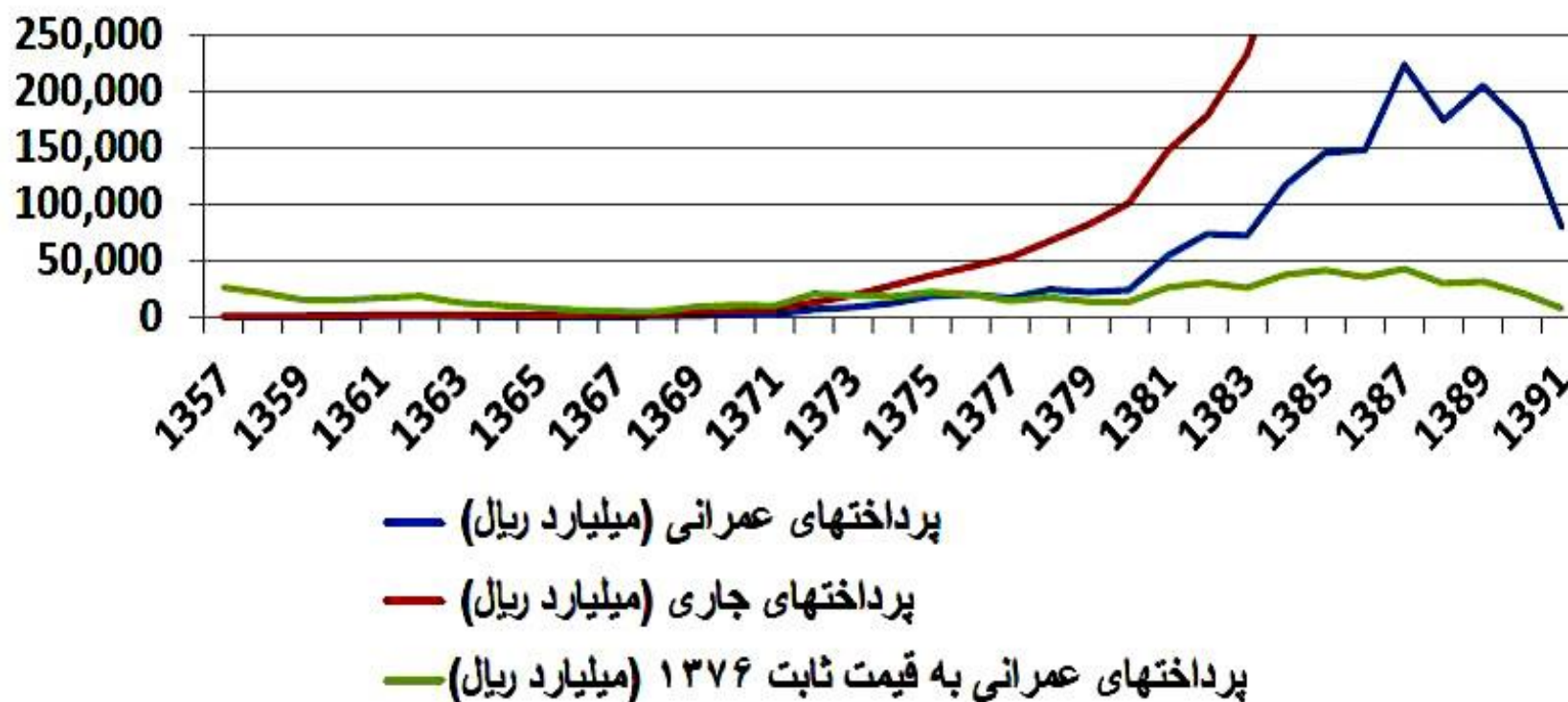
تعداد و میانگین مدت اجرای پروژه‌های در دست بهره‌برداری (برنامه چهارم)

میانگین مدت اجرا (سال)	تعداد پروژه‌های بازدید شده	دستگاه اجرایی
9.2	۱۶۲	کل دستگاه‌ها
6.1	۲۵	دادگستری جمهوری اسلامی ایران
۱	۱	شورای عالی انقلاب فرهنگی
3.8	۲	نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران
5.9	۵	وزارت آموزش و پرورش
3.3	۲	وزارت امور اقتصادی و دارایی
9.9	۱۴	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
15.2	۱۰	وزارت جهاد کشاورزی
12.2	۹	وزارت راه و ترابری
13.0	۱	وزارت صنایع و معادن
11.6	۴۳	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
۸	۱	وزارت کشور
12.2	۱۷	وزارت مسکن و شهرسازی
9.1	۳۲	وزارت نیرو
www.irancem.com نگاهی تحلیلی به نظام فنی اجرایی کشور - دکتر مهدی روانشادنیا -		

روش مرسوم تأمین مالی طرح های عمرانی کشور

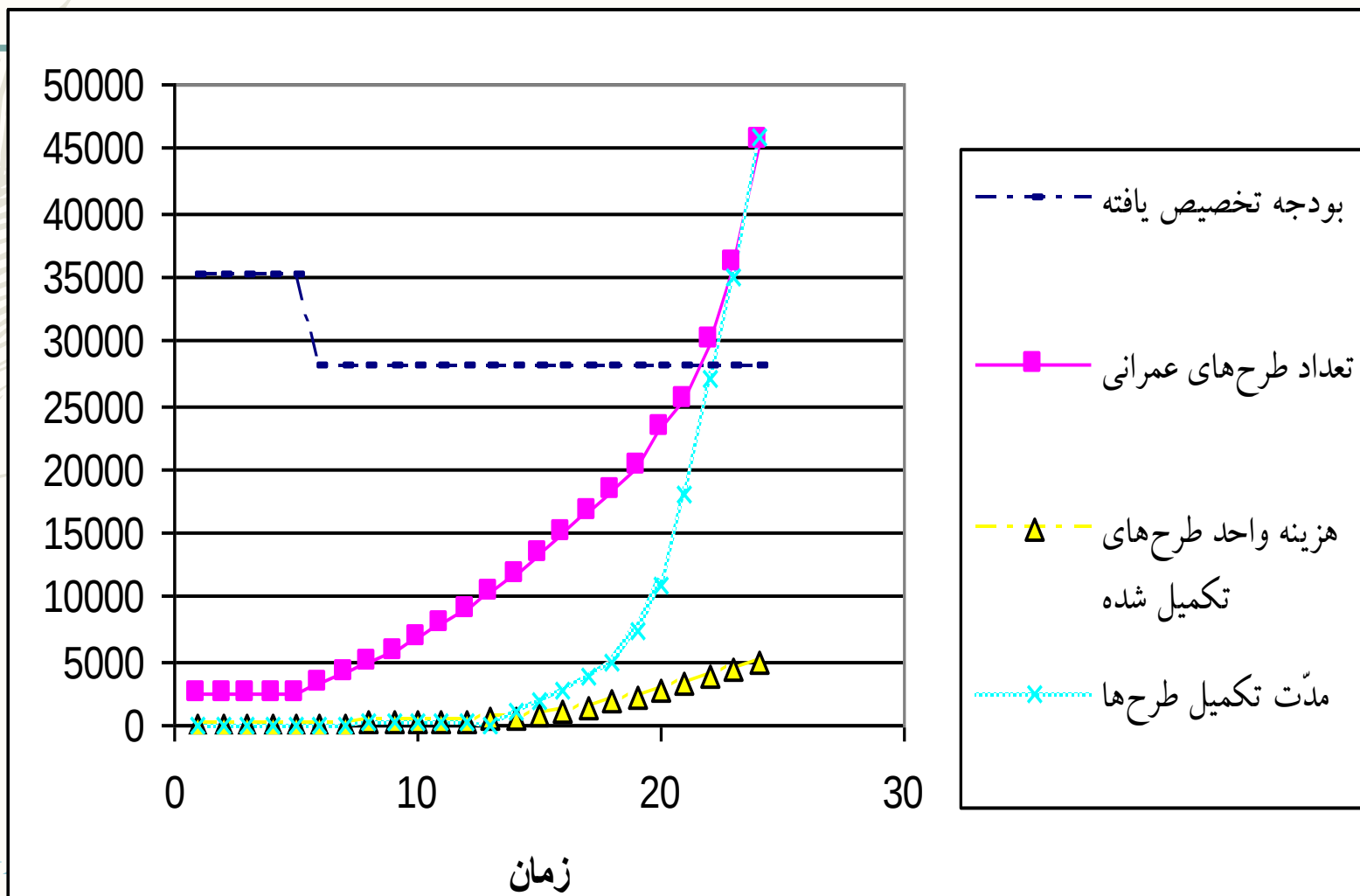
روند پرداخت های دولت در سالهای گذشته

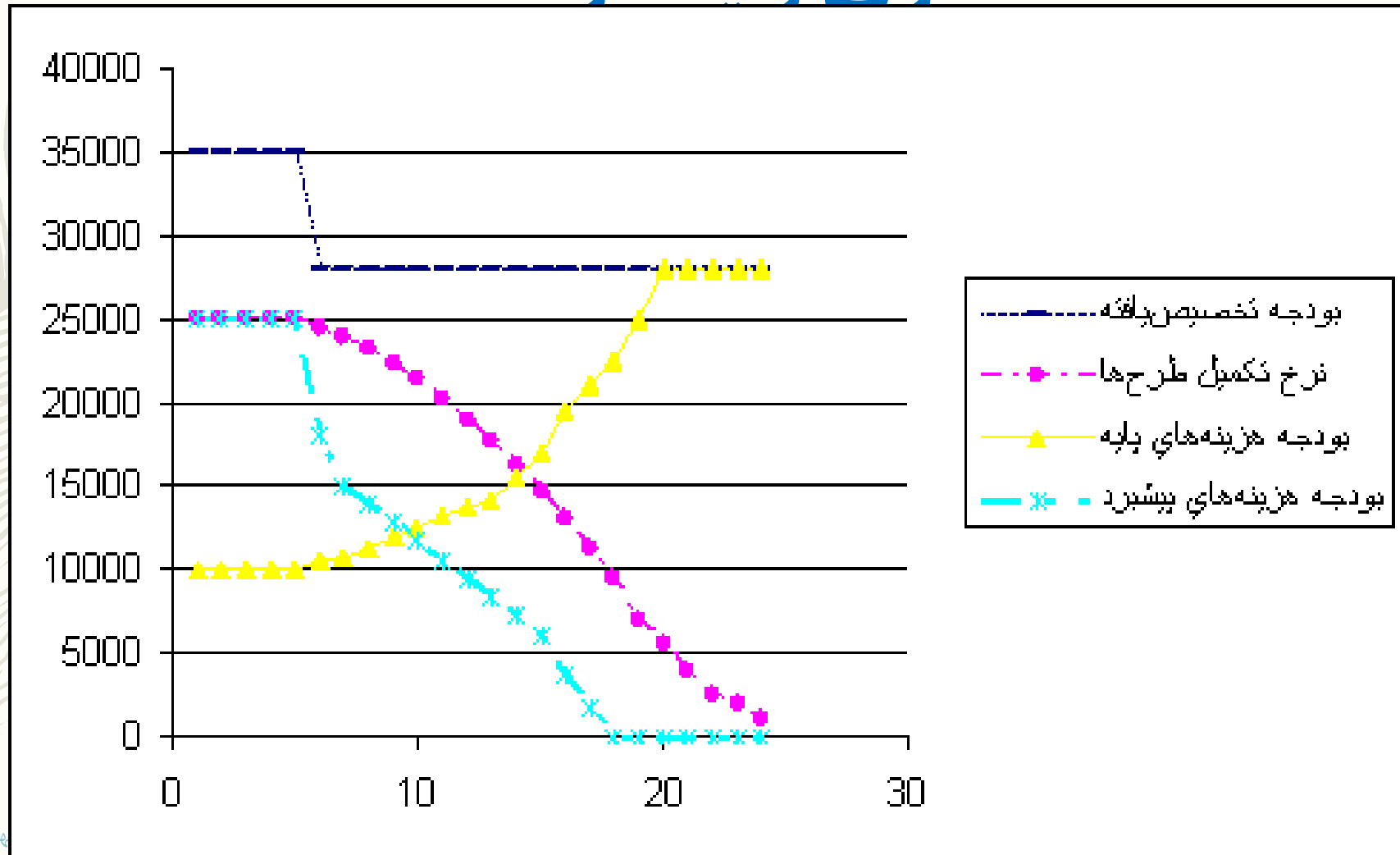
مدل توازن بودجه و تعداد طرح‌ها

DB= 35	– کل بودجه عمرانی سالانه
P=100	– تعداد طرح‌های در دست ساخت
D=4	– مدت زمان اجرای هر طرح (سال)
S= 25	– تعداد طرح‌هایی که در هر سال شروع می‌شود
UBC = 0.1	– هزینه پایه واحد طرح‌های عمرانی در هر سال
UPC =1	– هزینه پیشبرد لازم برای تکمیل واحد طرح
ABC = 10	– تجمع هزینه‌های پایه طرح‌های در دست ساخت
APC = 25	– تجمع هزینه‌های پیشبرد طرح‌های در دست ساخت
- پس از ۵ سال توازن بودجه و تعداد طرح، سطح تخصیص بودجه به ۸۰ درصد مبلغ کنونی کاهش می‌یابد.

تأثیر تخصیص پایین بودجه بر هزینه واحد طرح‌ها، تعداد و مدت تکمیل آنها

تأثیر وضعیت تخصیص بودجه بر هزینه‌های مالا سری و بشرد

آثار و پیامدهای طولانی شدن اجرای طرح‌های عمرانی

- بروز آثار تورمی در اقتصاد کشور
- افزایش هزینه تمام شده طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی (تعدیل، تورم، دعاوی و پیشنهادات قیمت بالاتر پیمانکاران)
- تغییرات مداوم هزینه و زمان خاتمه طرح
- از دست رفتن توجه اقتصادی بسیاری از طرح‌ها
- از دست رفتن بخشی از عمر مفید بهره برداری
- تأثیر بر انگیزه و بهره‌وری نیروهای انسانی متخصص کشور
- کاهش کیفی خدمات پیمانکاران
- ایجاد اشتغال ناپایدار و کاهش سرمایه‌گذاری مولد

راه حل چیست؟

۱) اولویت بندی طرح ها (فرابخشی و درون بخشی)

۲) تنوع روش های تأمین مالی (بازنگری و تحول در دیدگاهها)

۳) افزایش بهره وری: بهینه سازی پروژه، طرح و برنامه ها و اصلاح نظام فنی اجرایی

۲- تعریف ساختارهای پدیدآوری طرح و اجرای پروژه ها

فرایندهای نظام فنی اجرایی

۱- پیدایش طرح ها (اسناد بالادستی و سیاست های آمایش سرزمین، نظام تعریف طرح)

۲- تعریف ساختارهای پدیدآوری طرح و اجرای پروژه ها (روش های تأمین مالی، ساختار اجرای پروژه و نظامات پرداخت (مثل فهارس بها و حق الزحمه))

۳- تعیین عوامل اجرای طرح (مقررات تشخیص صلاحیت، نظام ارزیابی کیفی و انتخاب عوامل در دوره عمر طرح (قانون برگزاری مناقصات و آیین نامه های فنی))

۴- اجرای طرح و اعمال قراردادهای (ضوابط فنی، راهنماهای عملیاتی، مشخصات و معیارها و دستورالعمل های فنی، ضوابط مدیریت پروژه و سازماندهی مورد نیاز و اعمال قراردادهای (شرایط عمومی، خصوصی، تضمین ها، بیمه و الحاقات قراردادی)

۵- نظام بهره برداری طرح ها

۶- نظام ارزشیابی طرح های عمرانی و عوامل اجرای آن

مراحل پدیدآوری طرح ها

- **مرحله پیدایش:** مجموعه اقدامات لازم برای رسیدن به بهترین راه حل تبدیل تقاضا به طرحها و پروژههای سرمایه گذاری و تعیین عنوان طرح یا پروژه به منظور ایفای الزامات مقرر در سند ملی آمایش سرزمین و اسناد ملی توسعه بخشی، توسعه استانی و ویژه است.
- **مرحله مطالعات توجیهی:** گردآوری اطلاعات و آمار، بررسی و تحلیل نیازها، بررسیهای فنی و ارایه راهحلهای مختلف برای تأمین نیاز و تبدیل آن به طرح یا پروژه، تعیین گزینههای مطلوب طرح یا پروژه (در صورت موجه بودن)، تعیین گزینه برتر با توجه به سودآوری اقتصادی و ملاحظات اجتماعی، زیست محیطی و ایمنی است.
- **مرحله طراحی پایه:** بخشی از فرآیند طراحی است که بر مبنای سیمای کلی طرح یا پروژه (مشخص شده در مرحله مطالعات توجیهی) و با بررسی کامل و میدانی و انتخاب دانش فنی مناسب در صورت نیاز و انجام محاسبات مهندسی، مشخصات اجزای اصلی طرح یا پروژه تعیین می شود.
- **مرحله طراحی تفصیلی:** بخشی از فرآیند طراحی است که بر اساس نتایج طراحی پایه و انجام محاسبات مهندسی، مشخصات و جزییات اجرایی طرح یا پروژه در بخشهای مختلف طراحی شده و مدارک لازم برای عملیات اجرایی و نصب و راه اندازی مبتنی بر مهندسی ارزش تهیه می شود.
- **مرحله اجرا:** انجام فعالیتهای مربوط به تأمین کالا، عملیات اجرایی (ساختمان و نصب) و سازماندهی برای بهره برداری است.
- **مرحله راه اندازی، تحویل و شروع بهره برداری:** فعالیتهای پس از تکمیل عملیات اجرا (ساختمان و نصب) از قبیل اخذ مجوزها، آزمایشها، بازرسیها، کنترلها و به طور کلی انجام کارهای لازم برای قراردادن طرح یا پروژه در شرایط عملیاتی، به منظور شروع بهره برداری و صدور گواهی تحویل است.

اسناد مدیریت، پدیدآوری و بهره‌برداری طرحها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری

الف - مدیریت. ب - معیارهای فنی، مالی و اقتصادی،
ایمنی و زیست محیطی. پ - امور قراردادی. ت - امور
قیمتها. ث - امور تأمین کنندگان. ج - ارزیابی طرحها و
پروژه‌های سرمایه‌گذاری.

الزامات تهیه اسناد مدیریت، پدیدآوری و بهره‌برداری طرحها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری:

- ۱- رعایت جنبه‌های کیفیت، هزینه، زمان، ایمنی، زیست محیطی و پدافند غیرعامل به منظور تحقق بیشترین فایده ملی.
- ۲- رعایت فرآیندهای نیازسنجی، پیشنهاد، انتخاب، تهیه، بررسی، تأیید، تصویب، ابلاغ، آموزش و تجدیدنظر در تهیه اسناد.
- ۳- استفاده از روشها و اسناد معتبر بین‌المللی در فرآیندهای تهیه اسناد، با در نظر گرفتن مقررات و شرایط کشور.
- ۴- مشارکت دستگاههای اجرایی و تشکلهای صنفی و تخصصی در تهیه اسناد، با تقسیم و تعیین وظایف هریک از آنان.
- ۵- توسعه ظرفیت تولید اسناد در سطح تهیه‌کنندگان آن برای تمام عناوین شش‌گانه اسناد، به منظور پاسخگویی به نیازهای نظام فنی و اجرایی کشور.
- ۶- نظام‌مند کردن اولویت بندی تهیه اسناد.
- ۷- مطالعه، تحقیق و شناسایی روشهای اجرایی نوین و پیشرفته و استفاده از آنها در تهیه اسناد مربوط.
- ۸- رعایت اصول کاهش خطرپذیری ناشی از حوادث طبیعی و پیش‌بینی نشده به ویژه زلزله، سیل و رانش زمین و نظایر آن.
- ۹- بازنگری مستمر اسناد به منظور تأمین پویایی و روزآمدی آنها.
- ۱۰- رعایت مفاد مواد مربوط فصول مختلف برنامه‌های توسعه کشور، آمایش و طرحهای توسعه و عمران.
- ۱۱- اطلاع‌رسانی اسناد رسته عمومی و اختصاصی از طریق پایگاه اطلاعاتی نظام فنی و اجرایی کشور.

الزامات پدیدآوری طرحها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری: ۹۲

۱- اتخاذ رویکرد فرآیندی در پدیدآوری طرحها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری. ۲- در انجام فرآیندهای مربوط به پدیدآوری طرحها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری، فعالیت‌های اصلی، ماتریس مسئولیت عوامل ذینفع هر فعالیت، دروندادها، ابزار و فنون، بروندادها و روش و معیارهای پایش و اندازه‌گیری هر فرآیند، مشخص می‌گردند. ۳- ملحوظ داشتن انجام فعالیت‌های مربوط به مراحل پیدایش، مطالعات توجیهی طرحها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری در قالب ردیف‌های اعتباری تعریف شده. ۴- انجام مطالعات توجیه فنی، اقتصادی و اجتماعی طرحها یا پروژه‌ها، در چارچوب مرحله پیدایش طرحها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری بخش مربوط و بر اساس روشهای معتبر، به منظور اطمینان از توجیه‌پذیری اقتصادی طرح یا پروژه، پایدار بودن طرح یا پروژه، رعایت طرحهای توسعه و عمران، ملاحظات زیست محیطی و ایمنی، تأمین منابع مالی و سایر جوانب مربوط و انتخاب گزینه برتر به نحوی که بیشترین فایده ملی را برای کشور داشته باشد. ۵- شناسایی روشهای مختلف تأمین منابع مالی طرحها یا پروژه‌ها، تهیه ضوابط و ترویج استفاده از منابع مالی غیردولتی (مؤسسات مالی غیردولتی) برای پدیدآوری طرحها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری. ۶- شروع مرحله طراحی پایه پس از انجام، تأیید و تصویب مطالعات توجیهی طرحها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری (با توجه به یادآوری ذکر شده در مرحله مطالعات توجیهی). ۷- تدوین روشهای مناسب پدیدآوری به منظور بالابردن کیفیت، بهینه نمودن هزینه و زمان در اجرای طرحها و پروژه‌ها، با بهره‌گیری از روشهای پیشرفته جهانی و تطبیق آنها با شرایط داخلی. ۸- انتخاب روش اجرای مناسب برای پدیدآوری طرحها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری با توجه به نوع، اندازه و پیچیدگی طرح یا پروژه

الزامات پدیدآوری طرحها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری (ادامه):

۹- استفاده از بروندهای مطالعات توجیهی، مطالعات پایه و مطالعات تفصیلی از جمله: برنامه زمانی اجرای طرح یا پروژه. - برآورد مقادیر و هزینه‌ها. - تقویم اعتبار به تفکیک سالهای مختلف اجرای طرح یا پروژه. - جریان نقدینگی سالانه. به عنوان درونداد تنظیم و مبادله موافقتنامه طرحها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری و الحاقیه‌های بعدی آنها. ۱۰- وجود مجوزهای لازم برای ساخت از مراجع مربوط و مشخص بودن وضعیت مالکیت زمین و برنامه استملاک اراضی در شروع مرحله اجرا. ۱۱- ارجاع کار با هدف انتخاب مناسبترین تأمین کننده کالا و خدمات و با رعایت اصول رقابت، بیطرفی و نظم و اخلاق حرفه‌ای و اطلاع‌رسانی سریع و شفاف. ۱۲- توجه به پاسخگو بودن عوامل ذینفع در روشها و معیارهای پایش و اندازه‌گیری هر فرآیند. ۱۳- نظام‌مند کردن حمایت از ابتکارات، خلاقیتها و نوآوریها در پدیدآوری طرحها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری. ۱۴- نظام‌مند کردن چارچوب حل و فصل سریع اختلافهای قراردادی برای پیشگیری از اتلاف هزینه و زمان در پدیدآوری طرحها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری. ۱۵- تأکید بر واگذاری کارها تا حد امکان به صورت یکجا در قالب یک پیمان و اجتناب از تفکیک آنها به منظور انتقال مسئولیت مدیریت اجرا به پیمانکاران و حفظ هماهنگی در اجرا و سرعت بخشیدن به اجرای کار. ۱۶- ایجاد شرایط لازم برای مشارکت مسئولانه بخش خصوصی در پدیدآوری و مدیریت بهره‌برداری طرحها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری. ۱۷- ارزیابی اثربخشی فعالیتهای پدیدآوری طرحها و پروژه‌ها. ۱۸- مستندسازی فعالیتهای پدیدآوری طرحها و پروژه‌ها.

ساختار اجرایی پروژه ها (Project Delivery Systems)

- (۱) روش‌های تأمین مالی پروژه
- (۲) سیستم اجرایی پروژه‌ها
- (۳) روش‌های پرداخت در پروژه

سیستم های اجرای پروژه

- سیستم خود اجرا (تک عاملی)
- سیستم طرح وساخت (دو عاملی)
- سیستم متعارف (سه عاملی)
- سیستم مدیریت ساخت حرفه ای (چهار عاملی یا مدیریتی طرح)
- سیستم مدیریتی پیمان
- سیستم های قراردادی یک پارچه یا خرید خدمتی (بسته قراردادی، دگر اجرای کامل)
- سایر سیستم ها (fast tracking, Turn Key, ...)

وظایف و مسئولیت های کارفرما در انواع روشهای اجرا

زیاد					کم
انجام کار توسط کارفرما	مدیریت کار توسط کارفرما	روش سه عاملی (متعارف)	روش چهار عاملی	کلید در دست	مشارکت پیمانکار

تقسیم بندی قراردادهای بر اساس نحوه پرداخت

- قراردادهای قیمت ثابت (Fixed Price)
 - قراردادهای قیمت کلی ، سرجمعی یا یک قلم Lump- Sum Contacts
 - قراردادهای قیمت واحد یا فهرست بهایی Unit-Price Contracts
- قراردادهای اضافه بر هزینه (Cost plus)
 - قراردادهای هزینه بعلاوه درصد ثابت cost plus fixed percentage
 - قراردادهای هزینه بعلاوه حق الزحمه ثابت cost plus fixed fee
 - قراردادهای هزینه بعلاوه درصد متغیر cost plus variable percentage
 - قراردادهای بر آورد مطلوب یا هزینه هدف target estimate
 - قراردادهای با حداکثر هزینه تامین شده guaranteed maximum price

۳- تعیین عوامل اجرای طرح

فرایندهای نظام فنی اجرایی

۱- پیدایش طرح ها (اسناد بالادستی و سیاست های آمایش سرزمین، نظام تعریف طرح)

۲- تعریف ساختارهای پدیدآوری طرح و اجرای پروژه ها (روش های تأمین مالی، ساختار اجرای پروژه و نظامات پرداخت (مثل فهارس بها و حق الزحمه))

۳- تعیین عوامل اجرای طرح (مقررات تشخیص صلاحیت، نظام ارزیابی کیفی و انتخاب عوامل در دوره عمر طرح (قانون برگزاری مناقصات و آیین نامه های فنی))

۴- اجرای طرح و اعمال قراردادهای (ضوابط فنی، راهنماهای عملیاتی، مشخصات و معیارها و دستورالعمل های فنی، ضوابط مدیریت پروژه و سازماندهی مورد نیاز و اعمال قراردادهای (شرایط عمومی، خصوصی، تضمین ها، بیمه و الحاقات قراردادی)

۵- نظام بهره برداری طرح ها

۶- نظام ارزشیابی طرح های عمرانی و عوامل اجرای آن

تشخیص صلاحیت عوامل اجرای طرح ها

○ تشخیص صلاحیت مشاوران

○ تشخیص صلاحیت پیمانکاران

○ تشخیص صلاحیت طرح و اجرا

مناقصه

○ قانون مناقصات

○ ارجاع کار در روش طرح و ساخت

○ روش های جدید ارجاع کار

۳- اجرای طرح و اعمال قراردادها

فرایندهای نظام فنی اجرایی

۱- پیدایش طرح ها (اسناد بالادستی و سیاست های آمایش سرزمین، نظام تعریف طرح)

۲- تعریف ساختارهای پدیدآوری طرح و اجرای پروژه ها (روش های تأمین مالی، ساختار اجرای پروژه و نظامات پرداخت (مثل فهارس بها و حق الزحمه))

۳- تعیین عوامل اجرای طرح (مقررات تشخیص صلاحیت، نظام ارزیابی کیفی و انتخاب عوامل در دوره عمر طرح (قانون برگزاری مناقصات و آیین نامه های فنی))

۴- اجرای طرح و اعمال قراردادهای (ضوابط فنی، راهنماهای عملیاتی، مشخصات و معیارها و دستورالعمل های فنی، ضوابط مدیریت پروژه و سازماندهی مورد نیاز و اعمال قراردادهای (شرایط عمومی، خصوصی، تضمین ها، بیمه و الحاقات قراردادی)

۵- نظام بهره برداری طرح ها

۶- نظام ارزشیابی طرح های عمرانی و عوامل اجرای آن

-
-
- پدیده های حقوقی (اعمال(عقود-ایقاع) - وقایع)
 - عقود
 - اصول کلی حاکم بر قراردادها
 - قراردادهای اداری-غیر اداری
 - پیمان چیست؟
 - ویژگیهای پیمان
 - شرایط پیمان

رتبه ایران در کیفیت زیرساخت ها

رتبه	کشور	امتیاز کیفیت زیرساخت ها
۵ کشور اول دنیا		
۱	سوئیس	۶.۸
۲	هنگ کنگ	۶.۷
۳	سنگاپور	۶.۶
۴	فرانسه	۶.۶
۵	ایسلند	۶.۶
سایر کشورهای منتخب		
۱۱	امارات متحده عربی	۶.۲
۱۲	کره جنوبی	۶
۱۳	کانادا	۶
۲۱	عمان	۵.۸
۲۲	اسپانیا	۵.۸
۲۳	امریکا	۵.۸
۲۶	بحرین	۵.۶
۲۷	مالزی	۵.۵
۲۹	عربستان سعودی	۵.۵
۳۵	اردن	۵.۲
۳۹	قطر	۵.۱
۴۰	ترکیه	۵.۱
۴۵	کویت	۴.۹
۶۳	اذربایجان	۴.۴
۶۸	مصر	۴.۳
-	میانگین دنیا	۴.۳
۷۲	چین	۴.۱
رتبه ایران		
۷۵	ایران	۴
آخرین کشور در رتبه بندی		
۱۳۹	بوسنی هرزگوین	۲

نظام بهره برداری طرح ها

فرایندهای نظام فنی اجرایی

- ۱- پیدایش طرح ها (اسناد بالادستی و سیاست های آمایش سرزمین، نظام تعریف طرح)
- ۲- تعریف ساختارهای پدیدآوری طرح و اجرای پروژه ها (روش های تأمین مالی، ساختار اجرای پروژه و نظامات پرداخت (مثل فهارس بها و حق الزحمه))
- ۳- تعیین عوامل اجرای طرح (مقررات تشخیص صلاحیت، نظام ارزیابی کیفی و انتخاب عوامل در دوره عمر طرح (قانون برگزاری مناقصات و آیین نامه های فنی))
- ۴- اجرای طرح و اعمال قراردادهای (ضوابط فنی، راهنماهای عملیاتی، مشخصات و معیارها و دستورالعمل های فنی، ضوابط مدیریت پروژه و سازماندهی مورد نیاز و اعمال قراردادهای (شرایط عمومی، خصوصی، تضمین ها، بیمه و الحاقات قراردادی)
- ۵- نظام بهره برداری طرح ها
- ۶- نظام ارزشیابی طرح های عمرانی و عوامل اجرای آن

شمایی از وضعیت طرح‌های در حال اجرا

۱- وجود ۲۸۵۰ پروژه با نقایص فنی در حال ساخت در سال ۱۳۷۸

۲- برآورد زیان ۱۶۵۰۰ میلیارد ریالی ناشی از فقدان توجیه طرح‌ها در سال ۱۳۷۸ و زیان ۴۶۰۰ میلیارد ریالی ناشی از تأخیر پروژه‌ها

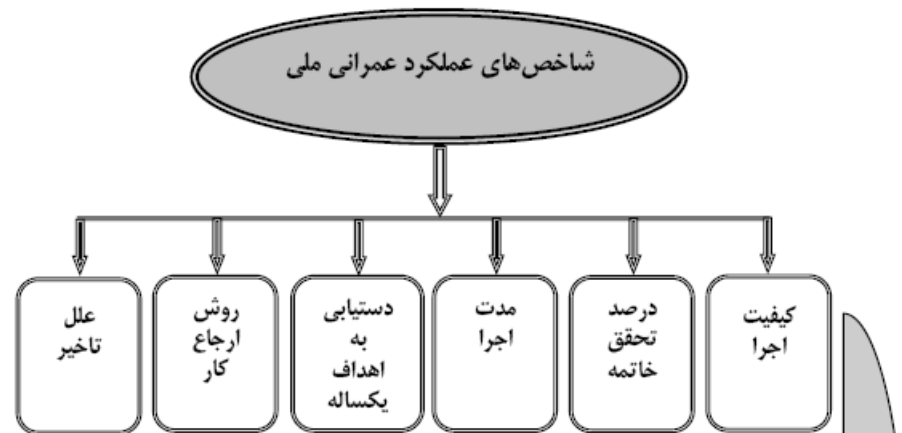
۳- میانگین ۴۳ درصدی ظرفیت بهره‌برداری در ۴۸ درصد از پروژه‌های ملی (در سال ۱۳۷۸)

۴- میانگین وزنی ۱۱,۷ سال به عنوان متوسط مدت اجرای پروژه‌های خاتمه یافته (در نیمه اول سال ۱۳۸۲)

نظام ارزشیابی

فرایندهای نظام فنی اجرایی

- ۱- پیدایش طرح ها (اسناد بالادستی و سیاست های آمایش سرزمین، نظام تعریف طرح)
- ۲- تعریف ساختارهای پدیدآوری طرح و اجرای پروژه ها (روش های تأمین مالی، ساختار اجرای پروژه و نظامات پرداخت (مثل فهارس بها و حق الزحمه))
- ۳- تعیین عوامل اجرای طرح (مقررات تشخیص صلاحیت، نظام ارزیابی کیفی و انتخاب عوامل در دوره عمر طرح (قانون برگزاری مناقصات و آیین نامه های فنی))
- ۴- اجرای طرح و اعمال قراردادهای (ضوابط فنی، راهنماهای عملیاتی، مشخصات و معیارها و دستورالعمل های فنی، ضوابط مدیریت پروژه و سازماندهی مورد نیاز و اعمال قراردادهای (شرایط عمومی، خصوصی، تضمین ها، بیمه و الحاقات قراردادی)
- ۵- نظام بهره برداری طرح ها
- ۶- نظام ارزشیابی طرح های عمرانی و عوامل اجرای آن

- کارگران دارای کارت مهارت فنی
- میزان مهارت تمامی کارگران
- نیروهای متخصص دستگاه اجرایی
- نیروهای متخصص مشاور ناظر
- نیروهای متخصص پیمانکار
- تجهیز کارگاه و به کارگیری ماشین آلات متناسب با پروژه
- طبقه بندی مدارک کارگاهی و مستندسازی
- کیفیت مصالح خریداری شده
- شرایط نگهداری مصالح در محل کارگاه
- آزمایش‌های کنترل کیفی در مراحل اجرا
- میزان رعایت استانداردها، دستورالعمل ها و مشخصات فنی

گزارش نظارتی پروژهای عمرانی ملی سال ۱۳۸۴

جدول ۱- میانگین هندسی اهمیت شاخص‌ها و وزن آنها

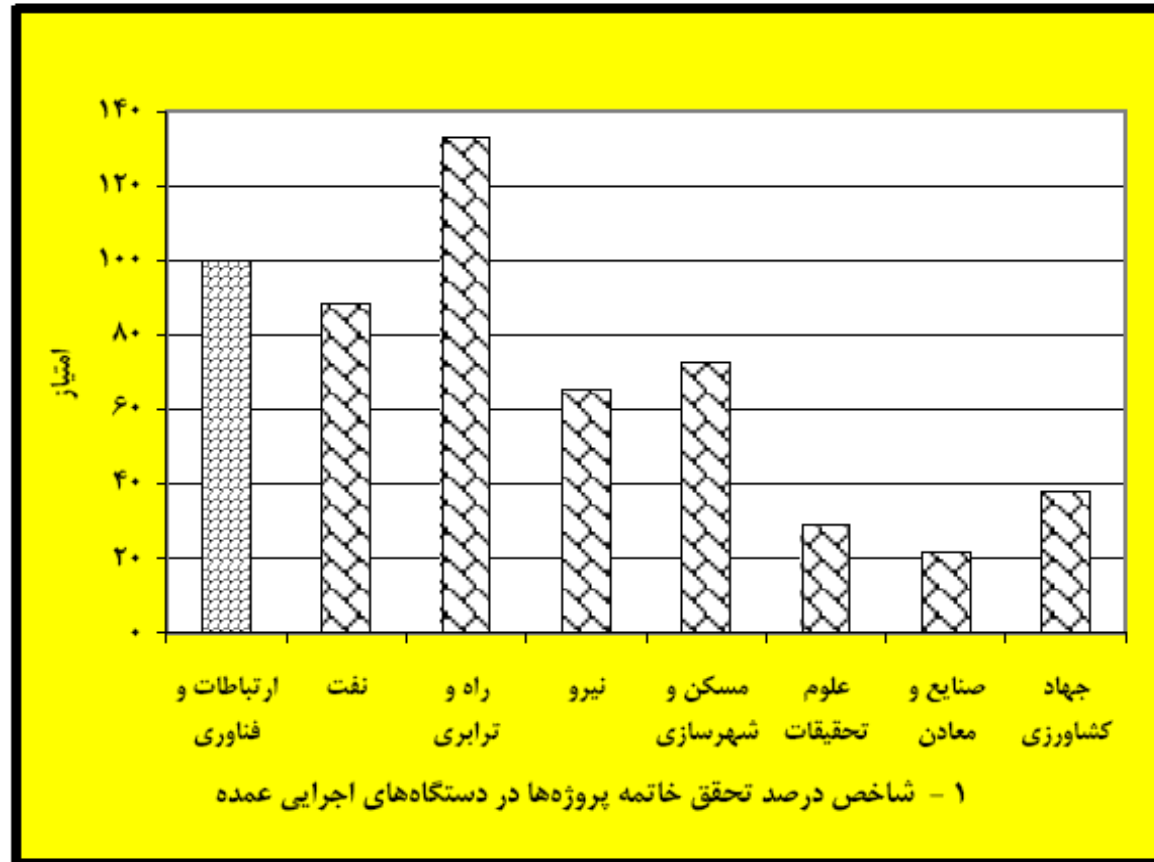
وزن شاخص‌ها	شاخص‌ها	درصد تحقق خاتمه	کیفیت اجرا	دستیابی به اهداف یکساله	مدت اجرا	روش ارجاع کار	علل تاخیر
۰/۱۵۷	درصد تحقق خاتمه	۱	۰/۳۷۳	۰/۷۲۸	۰/۹۶	۳/۰۲۲	۲/۱۴
۰/۳۶	کیفیت اجرا	۲/۶۸۳	۱	۲/۵۸۵	۲/۱۷۸	۴/۸۳	۳/۶۴
۰/۱۶	دستیابی به اهداف یکساله	۱/۳۷۴	۰/۳۸۷	۱	۰/۸۳۶	۲/۸۰۶	۱/۶۴۴
۰/۱۷	مدت اجرا	۱/۰۴۱	۰/۴۶	۱/۱۹۶	۱	۲/۹۸۸	۱/۷۳
۰/۰۵۸	روش ارجاع کار	۰/۳۳	۰/۲۰۷	۰/۳۵۶	۰/۳۳۵	۱	۰/۵۲۱
۰/۰۹۵	علل تاخیر	۰/۴۶۷	۰/۲۷۴	۰/۶۰۸	۰/۵۷۸	۱/۹۱۷	۱

گزارش نظارتی پروژهای عمرانی ملی سال ۱۳۸۴-۲

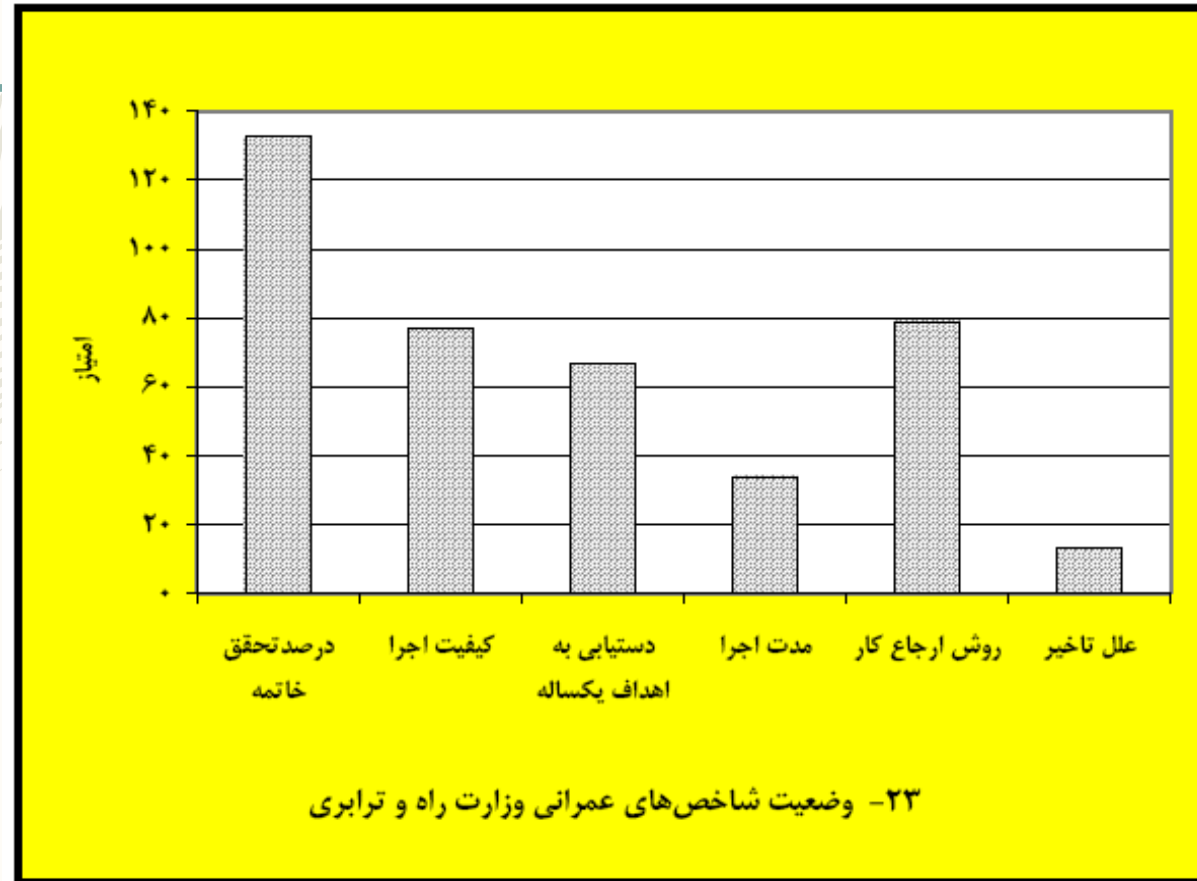
جدول ۳- نتایج ارزشیابی عملکرد دستگاههای اجرایی عمده

امتیاز	دستگاه اجرایی	درصد تحقق خاتمه	کیفیت اجرا	دستیابی به اهداف یکساله	مدت اجرا	روش ارجاع کار	علل تاخیر
۷۴،۳	ارتباطات و فناوری اطلاعات	۱۰۰،۰	۷۶،۸	۸۱،۵	۴۱،۹	۵۰،۹	۸۲،۲
۷۲،۸	نفت	۸۸،۲	۸۲،۴	۷۷،۴	۷۲،۰	۷۴،۰	۴،۲
۶۵،۶	راه و ترابری	۱۳۳،۳*	۷۶،۹	۶۶،۷	۳۳،۹	۷۸،۷	۱۳،۲
۶۴،۳	نیرو	۶۵،۰	۸۰،۵	۷۴،۴	۳۶،۱	۷۸،۲	۲۶،۴
۶۰،۸	مسکن و شهرسازی	۷۲،۴	۷۴،۱	۵۸،۲	۳۹،۱	۵۹،۲	۳۵،۹
۵۸،۵	علوم، تحقیقات و فناوری	۲۸،۹	۷۵،۱	۵۹،۰	۵۵،۳	۳۸،۰	۶۱،۱
۵۵،۱	صنایع و معادن	۲۱،۴	۷۶،۵	۶۶،۷	۳۴،۴	۷۴،۶	۳۵،۳
۵۴،۸	جهاد کشاورزی	۳۷،۸	۷۱،۶	۶۴،۶	۳۵،۲	۷۴،۹	۲۵،۲

گزارش نظارتی پروژه‌های عمرانی ملی سال ۱۳۸۴-۳

گزارش نظارتی پروژه‌های عمرانی ملی سال ۱۳۸۴-۴

گزارش نظارتی پروژهای عمرانی ملی سال ۱۳۸۴-۵

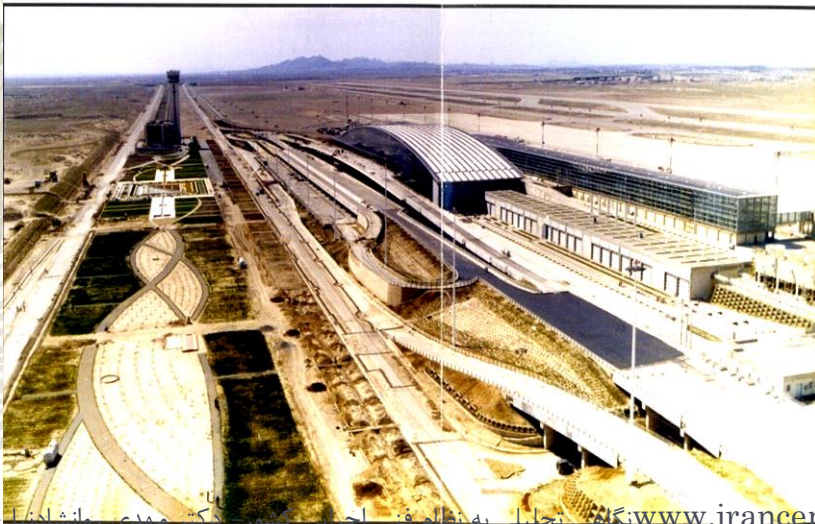
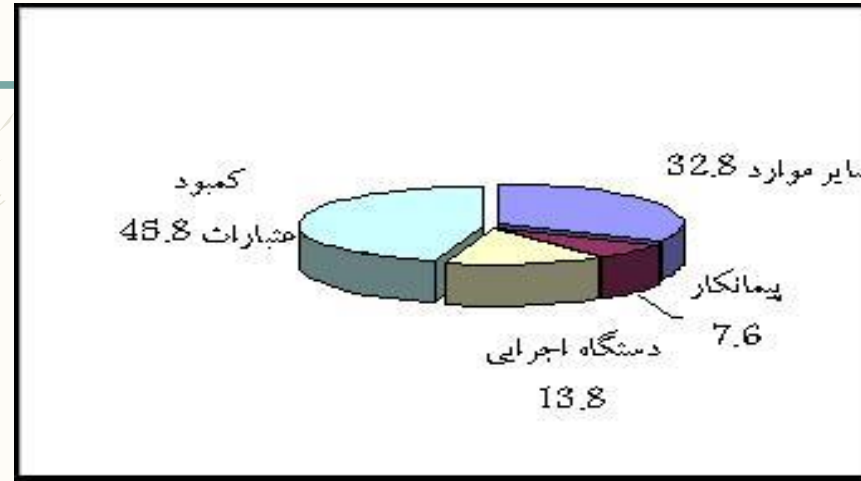
(ارقام به میلیون ریال)

سال	اعتبار مصوب	اعتبار تخصیص داده شده	درصد تخصیص	پرداختی خزانه	درصد پرداختی به تخصیص
۱۳۸۳	۶۶,۲۶۹,۹۴۰	۴۵,۳۲۳,۰۷۹	۶۸/۳	۴۳,۰۶۵,۷۲۲	۹۵/۶
۱۳۸۴	۱۰۱,۶۱۷,۸۵۰	۸۳,۶۶۴,۹۷۴	۸۲/۳	۸۰,۵۵۲,۵۴۴	۹۶/۳

جدول ۸ - میانگین امتیاز عناصر کیفیت اجرا در استان‌ها

استان	کارگران دارای کارت مهارت فنی	میزان مهارت کلیه کارگران	نیروهای متخصص دستگاه اجرایی	نیروهای متخصص مشاور ناظر	نیروهای متخصص پیمانکار
کل کشور	۴۶	۷۲	۸۰	۷۳	۷۶
مرکزی	۹	۷۷	۷۴	۷۲	۸۳
گیلان	۶۱	۸۰	۸۵	۸۸	۸۷
مازندران	۴۶	۷۷	۸۸	۸۰	۸۳
آذربایجان شرقی	۵۴	۷۹	۸۳	۸۱	۸۳
آذربایجان غربی	۵۲	۷۷	۸۱	۸۴	۸۱
کرمانشاه	۴۳	۷۳	۸۴	۷۱	۸۰
خوزستان	۶۹	۷۳	۷۵	۷۲	۷۲
فارس	۲۵	۷۴	۷۹	۷۸	۷۵
کرمان	۴۰	۶۶	۸۰	۶۰	۷۲
خراسان رضوی	۳۶	۶۸	۶۹	۶۶	۶۹
اصفهان	۳۰	۶۴	۷۱	۶۹	۶۵
هرمزگان	۲۳	۴۲	۷۵	۶۳	۸۱
سیستان و بلوچستان	۷۴	۷۴	۸۸	۸۶	۸۳
کردستان	۳۷	۸۵	۸۸	۶۱	۸۲
همدان	۱۴	۷۵	۷۸	۷۸	۷۷
لرستان	۴۷	۶۲	۸۰	۷۳	۷۰
ایلام	۴۸	۶۷	۷۶	۷۱	۶۷
زنجان	۵۱	۷۷	۸۸	۷۹	۸۱
چهارمحال و بختیاری	۸۴	۸۵	۸۷	۸۵	۸۶
کهگیلویه و بویراحمد	۴۰	۴۴	۶۲	۶۱	۵۰
سمنان	۷۴	۷۸	۸۰	۸۲	۸۱
یزد	۴۲	۷۹	۷۷	۷۶	۷۹
بوشهر	۳۴	۷۵	۷۵	۷۷	۷۸
تهران	۷۴	۸۳	۸۴	۸۳	۸۳
اردبیل	۲۷	۶۷	۸۳	۵۰	۷۰
قم	۴۳	۶۴	۷۷	۴۲	۶۷
قزوین	۲۷	۵۰	۶۴	۴۶	۵۳
گلستان	۱	۷۶	۷۹	۶۰	۷۶
خراسان جنوبی	۳۵	۴۰	۶۶	۶۰	۵۲
خراسان شمالی	۷۱	۷۱	۸۵	۸۴	۷۵

دلایل تأخیر در اجرای پروژه‌های عمرانی

How Is A Paradigm Formed?

چطور یک الگو شکل می گیرد

(Paradigm=Example)

۱ ۲ ۰
A group of scientists placed 5 monkeys in a cage and in the middle, a ladder with bananas on the top.

یک گروه از دانشمندان پنج میمون را در قفسی گذاشتند و در وسط قفس یک نردبان که بالای آن مقداری موز گذاشته شده بود قرار دادند

Every time a monkey went up the ladder, the scientists soaked the rest of the monkeys with cold water.

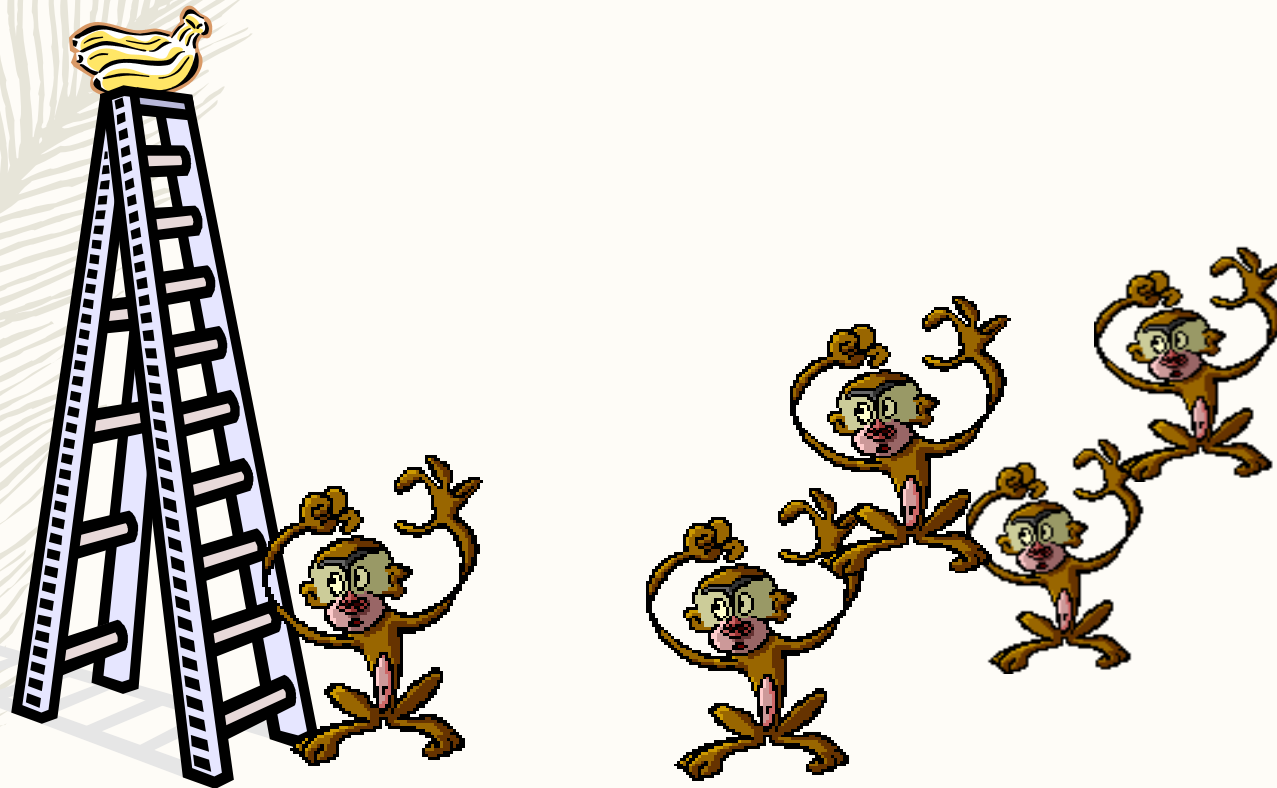
۱ ۲ ۱

هر بار که میمونی از نردبان بالا رفت، دانشمندان میمون های دیگر را با دوش آب سرد خیس کردند.

۱ ۲ After a while, every time a monkey went up the ladder, the others beat up the one on the ladder.

پس از مدتی، هر میمون که از نردبان بالا رفت میمون های دیگر میمونی را که از نردبان بالا رفته بود را کتک زدند.

۱ ۲ ۳

After some time, no monkey dare to go up
the ladder regardless of the temptation.

پس از مدتی، هیچ میمونی دیگر جرات اینکه از نردبان بالا رود را نداشت، گرچه
وسوسه او بسیار عمیق بود.

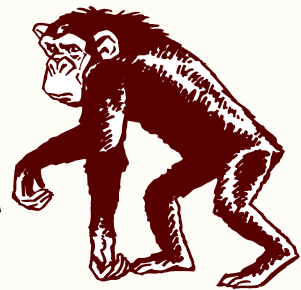
Scientists then decided to substitute one of the monkeys. The 1st thing this new monkey did was to go up the ladder.

Immediately the other monkeys beat him up.

دانشمندان تصمیم میگیرند یکی از میمون ها را با میمون جدیدی عوض کنند. میمون تازه اولین کاری که می کند برای بدست آوردن موز از نردبان بالا می رود. ولی میمون ها دیگر او را محکم کتک می زنند

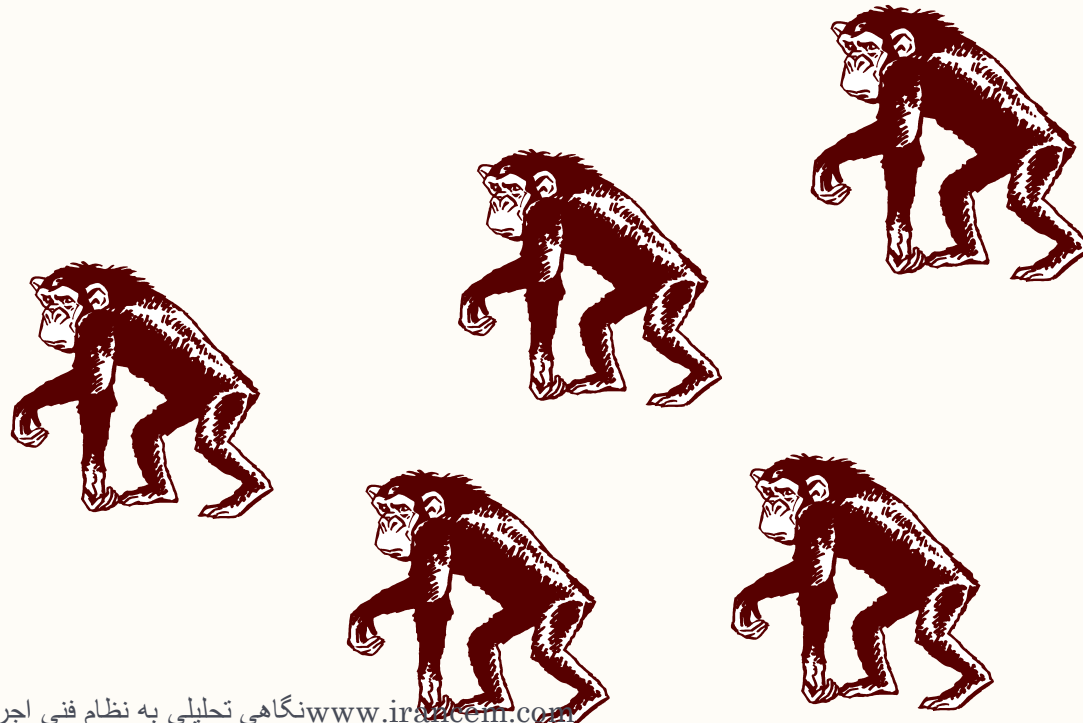
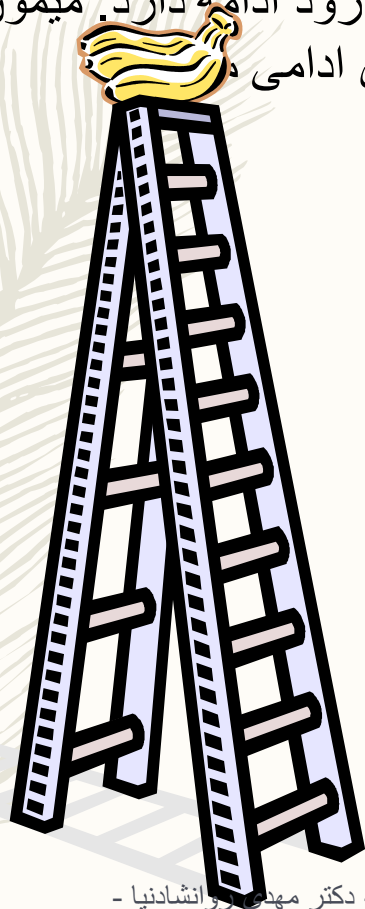
After several beatings, the new member learned not to climb the ladder even though never knew why.

پس از چند بار کتک خوردن، میمون تازه وارد فرا می گیرد که نبایستی از نردبام بالا برود، اما هرگز نمیداند چرا.

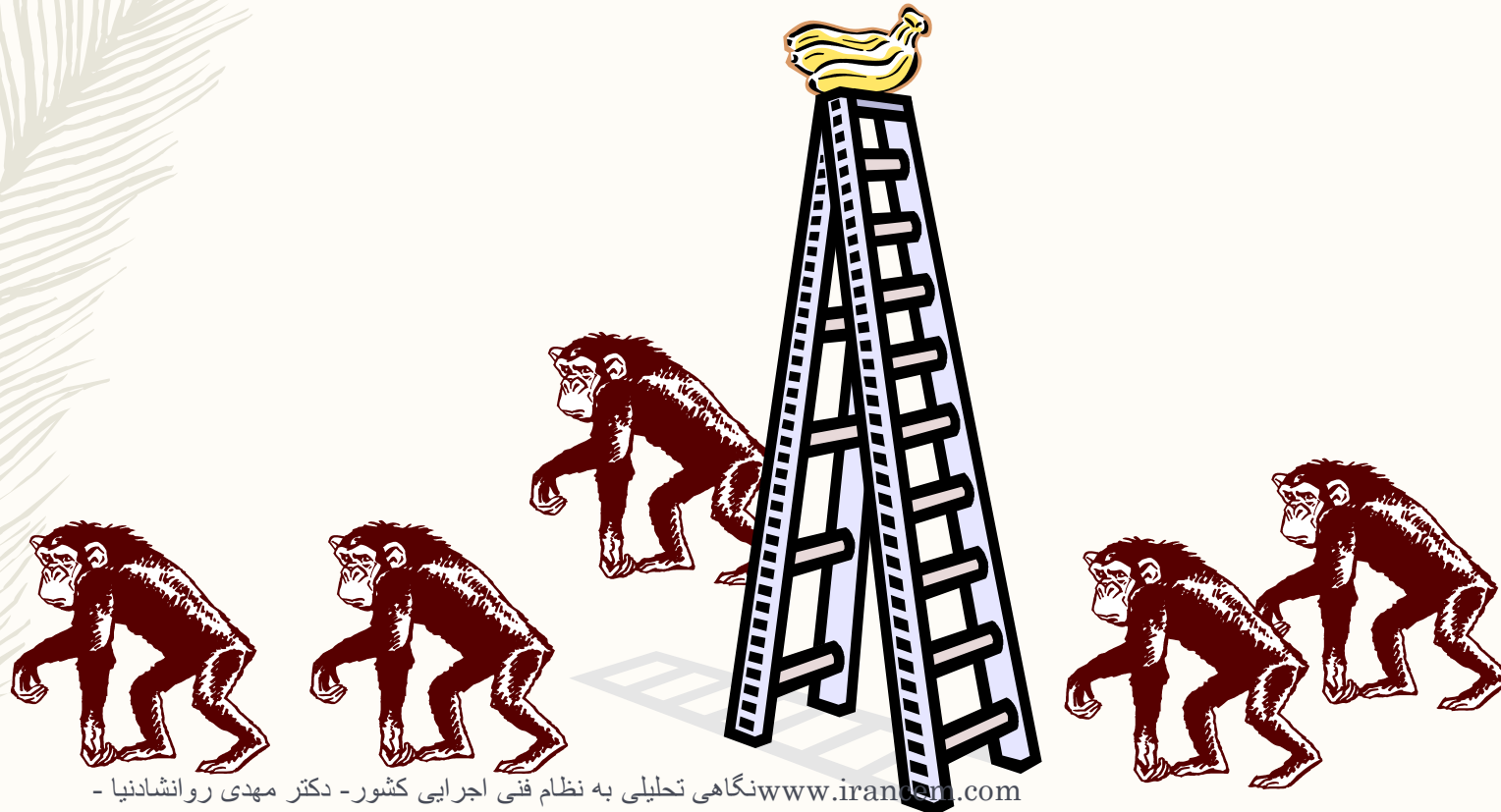
۱ ۲ ۳ ۴ ۵
A 2nd monkey was substituted and the same occurred. The 1st monkey participated on the beating for the 2nd monkey. A 3rd monkey was changed and the same was repeated (beating). The 4th was substituted and the beating was repeated and finally the 5th monkey was replaced.

میمون دوم جایگزین می شود و همان وضع ادامه می یابد. میمون اول هم در کتک زدن میمون دوم همکاری می کند. میمون سوم جایگزین می شود و همان وضع کتک زدن ادامه میابد. میمون چهارم جایگزین می شود و همچنان کتک زدن هر میمونی که از نردبان بالا می رود ادامه دارد. میمون پنجم هم جایگزین می شود و کتک زدن و کتک خوردن همچنان ادامه می یابد.

۱ ۲ ۶ What was left was a group of 5 monkeys that even though never received a cold shower, continued to beat up any monkey who attempted to climb the ladder.

حالا آنچه مانده میمون های جدیدی هستند که حتی هیچکدامشان دوش آب سرد را هرگز تجربه نکرده اند، ولی همچنان هر میمونی که از نردبان بالا می رود را کتک می زنند.

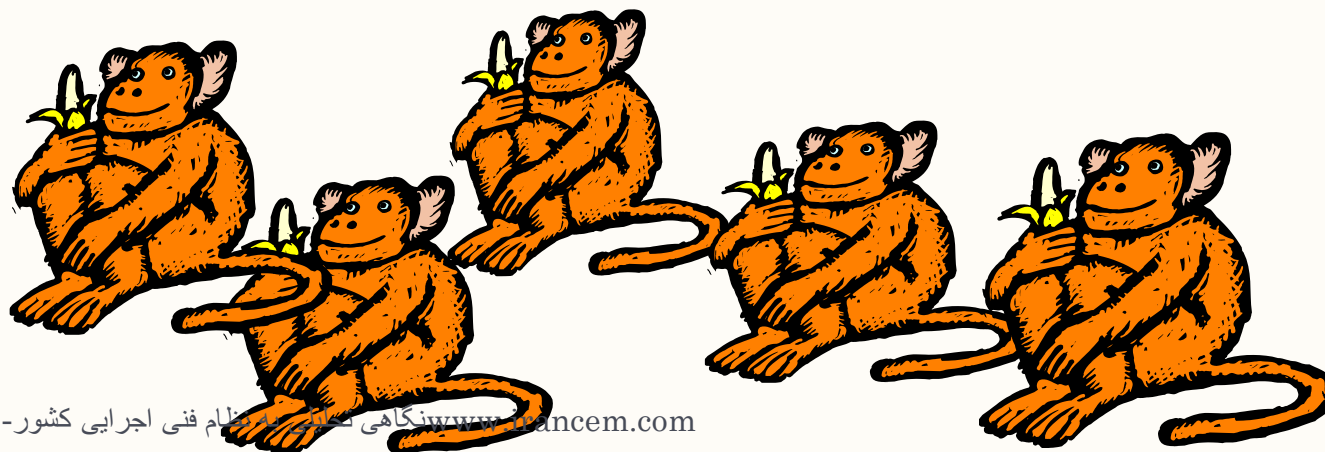
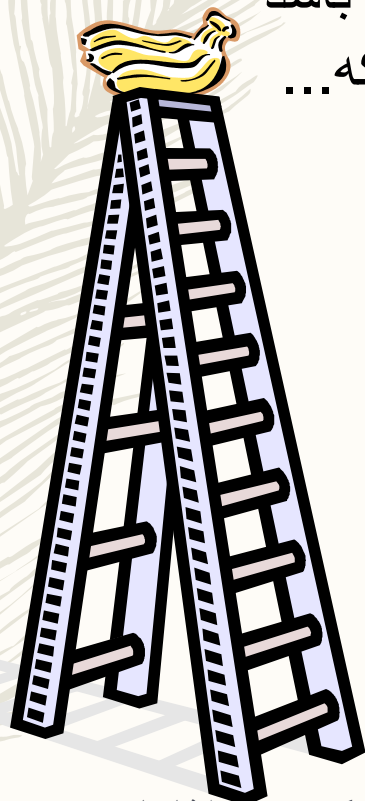
If it was possible to ask the monkeys why they would beat up all those who attempted to go up the ladder..... I bet you the answer would be....

“I don’t know – that’s how things are done around here”

Does it sounds familiar?
اگر ممکن بود از میمون ها پرسش شود چرا آنانی را که از درختان بالا میروند کتک می زنند؟ مطمئن باشید جواب می توانست این باشد که...

“من نمیدانم ،

این روش کاری است که در اینجا مرسوم است“
آیا این بنظر شما مانوس و خودمانی نیست؟؟

۱۲۸

"Only two things are infinite: The universe and human stupidity. And I am not so sure about the former."

« فقط دو چیز بیکران و سرمد است:

کاهشان و حماقت انسان،

درمورد اولي مطمئن نیستم!»

Albert Einstein

– وظیفه ما در قبال پارادایم های موجود در

چيست؟ صنعت ساخت و ساز

معرفی یک کتاب مرجع

سیاسی از توجهتان مهدی روانشادنیا

www.ravanshadnia.ir

www.irancem.com